

บทที่ 3

ปัญหากฎหมายสารบัญญัติในความผิดฐานรับของโจร

ดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 1 และบทที่ 2 ว่าในประเทศไทย ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 ได้บัญญัติกำหนดให้ความผิดฐานรับของโจร เป็นความผิดฐานหนึ่งโดยเฉพาะ ต่างหากไปจากความผิดหลัก (Main Crime) ที่เกี่ยวกับทรัพย์สินอื่น ๆ แต่เป็นความผิดที่มีลักษณะเกี่ยวเนื่อง (Related Crime) กับความผิดหลัก และโดยที่ความผิดฐานรับของโจรเป็นความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัพย์สิน จึงมีปัญหาค่าสนใจศึกษาหลายปัญหา ทั้งในส่วนที่เป็นเนื้อหาของประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และกฎหมายพิเศษอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง แต่สำหรับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้เขียนจะยกมาศึกษาเฉพาะปัญหาค่าสนใจ ซึ่งจะได้อธิบายเป็นลำดับไป ดังต่อไปนี้

3.1 ปัญหาทรัพย์สินที่ไ้มาโดยความผิดลักษณะอื่น นอกจากที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 จะเป็นวัตถุในการรับของโจรได้หรือไม่

ตามกฎหมายไทยโบราณ เช่น พระไอยการลักษณะเบ็ดเสร็จ กฎหมายลักษณะโจร และพระราชกำหนดเก่า 10 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความผิดฐานรับของโจร (บทที่ 1 ข้อ 1.1.5) จะเห็นได้ว่ากฎหมายมุ่งลงโทษผู้กระทำความผิดฐานรับของโจร เฉพาะทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดโดย การลัก ฉก ฉี่ชิง วิ่งราว ปล้นสะดม หรือความผิดในลักษณะการโจรกรรมเท่านั้น ต่อมากฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 321, 322 และ 323 ได้ขยายความหมายของวัตถุในการรับของโจรออกไปอย่างกว้างขวาง โดยไม่ระบุว่าทรัพย์สินที่ได้มาจากการผิดฐานใดจึงจะเป็นวัตถุในการรับของโจร เพียงแต่เป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดต่อกฎหมายอาญา ไม่ว่าจะ เป็นกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 เ็นเอง หรือกฎหมายอื่นใดที่มีโทษ

ทางอาญา¹ และก่อนที่ทรัพย์สินนี้จะตกมาอยู่กับผู้รับทรัพย์สินนั้นต้องมีเหตุบังเกิดความผิดมาก่อนแล้ว จึงเรียกว่าเป็น "ของร้าย" ภายหลังจึงเกิดเป็นความผิดฐานรับของโจรอีกครั้งหนึ่ง ถือเป็นความผิดซ้อนกันไม่น้อยกว่า 2 ครั้ง ซึ่งทรัพย์สินเปลี่ยนมือกันไปต่ำกว่า 2 กราว² ส่วนประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 ได้ระบุไว้ชัดเจนว่า เจตนาแก่ทรัพย์สินที่ได้มาโดยความผิดลักษณะ

– ลักทรัพย์, วิวาททรัพย์, กรรโชก, รักรเอาทรัพย์, ซิงทรัพย์, ปล้นทรัพย์, ฉ้อโกง, ยักยอก หรือ เจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์³

– ลักทรัพย์ ตามมาตรา 335(10), ซิงทรัพย์, หรือ ปล้นทรัพย์⁴

– ลักทรัพย์ ตามมาตรา 335 ทวิ, ซิงทรัพย์ ตามมาตรา 339 ทวิ หรือ ปล้นทรัพย์ ตามมาตรา 340 ทวิ⁵

นี้ เท่านั้น จึงจะเป็นวัตถุในการรับของโจรได้ ในทำนองกลับกัน ถ้าเป็นกรณีที่ได้รับทรัพย์สินจากผู้ใดที่ทรัพย์สินนั้นมาโดยการกระทำความผิดอื่น นอกจากที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 แล้ว ผู้รับทรัพย์สินนี้ ๆ ใด ย่อมไม่มีความผิดฐานรับของโจร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 นี้แต่อย่างใด

¹ หลวงอินทปรีชา, คำอธิบายหลักกฎหมายอาญา แผนกโจรกรรม ประทุษร้ายแก่ทรัพย์สิน (พระนคร : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร, 2460), หน้า 258.

² เรื่องเดียวกัน, 254.

³ กฎประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 วรรคหนึ่ง

⁴ กฎประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 วรรคสอง

⁵ กฎประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 วรรคสาม

เช่นตามมาตรา 201¹ และมาตรา 202² แม้จะเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำ ความผิดก็จริง แต่เป็นความผิดตามมาตรา 357 ไม่ได้ระบุไว้ ผู้ที่ช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วย พยายามไปเสีย ชื่อ รับจำนำ หรือรับไว้โดยประการใด ซึ่งทรัพย์สินนั้นได้มาโดยการกระทำ ความผิด มาตรา 201 และมาตรา 202 ดังกล่าว ก็ไม่มีความผิดฐานรับของโจร

กฎหมายต่างประเทศหลายประเทศที่ไม่ได้ระบุไว้ว่า ความผิดที่ได้ทรัพย์สินมาขึ้นแก่ ความผิดประเภทใด เช่นตามกฎหมายจีน, สวิส และฝรั่งเศส เพียงแต่บัญญัติว่าเป็นทรัพย์สินหรือ สิ่งของที่ได้มาหรือรู้ว่าเป็นหรือควรจะรู้ว่าได้มาเนื่องจากการกระทำความผิดตนเองเกี่ยวกับความ

1
มาตรา 201 บัญญัติว่า

"ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือพนักงาน สอบสวน เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิ ชอบ เพื่อกระทำการ หรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่ง ไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบ กวามหน้าที่...."

2
มาตรา 202 บัญญัติว่า

"ผู้ใดเป็นเจ้าของพนักงานในตำแหน่งตุลาการ พนักงานอัยการ ผู้ว่าคดีหรือพนักงาน สอบสวน กระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใด ๆ ในตำแหน่งโดยเห็นแก่ทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใด ซึ่งตนได้เรียก รับ หรือยอมจะรับไว้ก่อนที่ตนใดรับแต่งตั้งในตำแหน่งนั้น...."

ในมาตรา 321 กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.127, บทบัญญัติของกฎหมายประเทศต่าง ๆ ก็กล่าว
 จังกว้างกว่าความหมายของเราที่ความในมาตรา 357 แต่ก็มีกฎหมายบางประเทศที่บัญญัติ
 ระบุความผิดไว้เช่นเดียวกับของเรา เช่นกฎหมายอินเดีย (The Indian Penal Code,
 1860 Art. 410) เป็นต้น ส่วนในกฎหมายอังกฤษ การรับทรัพย์ไว้โดยรู้ว่าเป็นของที่ได้มา
 โดยการกระทำความผิด ตามคอมมอนลอว์เป็นผิด มีชื่อเป็นเนอ (Misdemeanour) จะต้อง
 รับโทษปรับและจำคุก ส่วนตาม Larceny Act, 1916 บัญญัติว่า บุคคลที่รับทรัพย์สิ่ง
 ใด โดยรู้ว่าทรัพย์สินนั้นได้มาโดยการกระทำความผิด ซึ่งเป็นความผิดประเภทที่ผิดที่มีเนอ หรือ
 เฟลโลนี (Felony) บดข่มเป็นความผิดฐานรับของโจร การรับของโจรนั้นอาจเป็นความผิด
 ประเภทเฟลโลนี หรือมีชื่อเป็นเนอ แล้ว แล้วว่าทรัพย์สินนั้นได้มาโดยการกระทำความผิดประเภท
 เฟลโลนี หรือมีชื่อเป็นเนอ ถ้าเป็นความผิดประเภทเฟลโลนีก็จำคุกได้ถึง 14 ปี ถ้าเป็นความผิด
 ประเภทที่มีชื่อเป็นเนอก็จำคุกได้ถึง 7 ปี ฉะนั้น ความกฎหมายอังกฤษ ประเภทความผิดที่กล่าว
 ไว้ที่ทรัพย์สินนั้นมาจึงได้กำหนดไว้กว้างขวาง เพียงแต่เป็นผิดประเภทเฟลโลนีหรือมีชื่อเป็นเนอ
 จำเลยจะรับทรัพย์ไว้เพื่อหากำไรหรือเพียงแต่ความผิดกระทำความผิดหรือเพียงแต่เพื่อปกปิดซ่อนเร้นก็
 ไม่สำคัญ¹

¹ ไพจิตร บุญญพิเศษ, "รับของโจร (ตอน 1 - 2)," : 910. อ้างจาก Cross
 and Jones, An Introduction to Criminal Laws, 3rd Ed., 1953
 p.218 Art IIo. Halsbury's Laws of England, 3rd Ed., 1955
 Vol.10 p.809 no.1566 Archbold's Criminal Pleading, Evidence
 & Practice, 33rd Ed., 1954 p.778 no.1327 Kenny's Outlines
 of Criminal Law, 17th Ed., 1958 p.337 no.357, R.V.Davis
 (1833), R.V.Richardson (1834) Halsbury's Laws of England, 3
 rd Ed., 1955 Vol.10 p.812 no.1520

มีขั้วที่ถกเถียงกันอยู่ในหมู่ปัญญาชนต่างประเทศว่า การกำหนดลักษณะความผิดนั้นจะ
 ทำให้ทรัพย์สินที่ไถ่มากลายเป็นของโจรไว้เพียงแค่นั้น เป็นการเหมาะสมแล้วหรือไม่เพียงใด เรื่อง
 นี้สืบเนื่องมาจากเมื่อปี พ.ศ. 2516 นางสาวแพทรีเซีย เฮอร์สต์ (Patricia Hearst)
 ทายาทมหาเศรษฐีชาวอเมริกัน ผู้หนึ่งถูกลักพาตัวจากอซาร์ตเมนต์ในเมืองเบอร์คลีย์ รัฐ
 แคลิฟอร์เนีย ไปเรียกค่าไถ่ กลุ่มโจรที่ลักพาตัวไถ่ทั้งข้อเรียกร้องให้ นายแรนคอล์ฟ เฮอร์สต์
 บิดาของนางสาวเฮอร์สต์ ตั้งโรงพยาบาลบริจาคอาหารแก่ผู้ยากไร้ที่แคลิฟอร์เนีย ซึ่งต้องใช้จ่ายเงิน
 หลายร้อยล้านเหรียญสหรัฐ นายแรนคอล์ฟ เฮอร์สต์ ได้เสนอข้อตกลงลงฝ่ายเดียว โดยตั้งโรงพยาบาล
 เพียงบางจุด และบริจาคอาหารสด อันมีจำนวนจำกัดภายในเวลาอันสั้น อาหารที่บริจาคได้แก่
 ขนมปัง ไข่ไก่สด เนื้อไก่ เนื้อไก่ทรง เนื้อไก่ ผักสดและผลไม้ ทั้งนี้ นายแรนคอล์ฟ เฮอร์สต์
 หวังว่าจะมีประชาชนเห็นใจจน ไม่ยอมไปรับบริจาคเอง กอปรกับเห็นหนังสือพิมพ์ในเครือของ
 ครอบครัวเฮอร์สต์ ก็ได้วิพากษ์ในประชาชนก่อให้เกิดความร่วมมือกับโจรเรียกค่าไถ่ โดยเชื่อกันและเคย
 ต่อการบริจาคตามข้อเรียกร้องของกลุ่มโจรนั้น แต่เหตุการณ์กลับเปลี่ยนไปจากที่คาดหมาย เพราะม
 ยากไร้รับจำนวนแสน ๆ คน แรกกันเข้าแถวรับบริจาคเช่นชนิดยกโรงพยาบาล ทำให้นายแรนคอล์ฟ
 ต้องสูญเสียเงินไปเป็นจำนวนหลายล้านเหรียญต่อมากลุ่มโจรเรียกค่าไถ่ได้วิพากษ์ให้ตั้งโรงพยาบาล
 บริจาคอีกหลายหมื่น อธิบดีว่าการตุลาการ (Attorney General) ผู้ทำหน้าที่เป็นรัฐมนตรี
 กระทรวงยุติธรรมแห่งรัฐแคลิฟอร์เนีย และเกี่ยวเนื่องกับนายแรนคอล์ฟจึงตกลงว่าการตั้งโรงพยาบาล
 บริจาคอาหารเป็นไปตามคำเรียกร้องของโจรเรียกค่าไถ่ (จะนั้น) ไข่ ไก่ เนื้อ ผัก และผลไม้
 ที่บริจาคจึงเป็นค่าไถ่ (ransom) ตามกฎหมายอาญา คนที่ถึงแถวรอรับประโยชน์จากค่าไถ่
 ควรมีความผิดฐานรับของโจร ปราบกว่าเมื่อมีการตั้งโรงพยาบาลในเวลาต่อมาผู้คนที่เห็นเกรงกลัว
 ข้อกฎหมายที่อธิบดีว่าการตุลาการยกขึ้น เป็นประเค้น จึงไม่กล้าไปเข้าแถวรอรับบริจาคอีก ข้อ
 กฎหมายของอธิบดีว่าการตุลาการจะถูกต้องหรือไม่ก็ ตามที่ แกมบลี่สืบเนื่องต่อมาคือ นับแต่นั้นเป็น
 ต้นมาวงการนักกฎหมายเริ่มพากันวิพากษ์วิจารณ์อย่างกว้างขวางว่า การรับประโยชน์จากค่าไถ่
 ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สิน จะเป็นการรับของโจรหรือไม่ ถ้าไม่เป็นก็มีปัญหาต่อไปว่า สมควรจะ
 แก้ไขกฎหมายให้ครอบคลุมถึงกรณีดังกล่าวหรือไม่ นอกจากนั้นก็นับถือเกี่ยวกับทรัพย์สินที่ไถ่มาจาก
 การกระทำความผิดฐานอื่นอีกมากมาย ซึ่งไม่แน่ใจว่าเป็นของโจร แม้กฎหมายบางมรัฐจะให้
 ระบบไม่ระบุว่าทรัพย์สินนั้นไถ่มาจากการกระทำความผิดฐานใดก็ตามแต่ความหมายที่ถกเถียงกันมา

(Traditional meaning) ก็ไม่เคยถือว่าทรัพย์สินชิ้นนั้นเป็นของโจร (Stolen Property) มีปัญหาว่าควรขยายความคำว่า "ของโจร" ให้ครอบคลุมถึงทรัพย์สินเหล่านั้นหรือไม่ โดยถือว่าผู้รับเอาไว้โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นทรัพย์สินอันได้มาจากการกระทำผิด ย่อมมีความชั่วร้ายอย่างเดียวกับผู้รับของโจร (The same evil theory)¹ ต่อปัญหาดังกล่าวนี้ หากได้นำมาศึกษาวิเคราะห์โดยหลักกฎหมายไทยแล้ว ผู้เขียนมีความเห็นว่าการรับประโยชน์จากค่าไถ่ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินนั้น เป็นความผิดฐานรับของโจรได้ เพราะกรณีดังกล่าวก็เป็นการกระทำความประมาทกฎหมายอาญา มาตรา 337 อันเป็นความผิดลักษณะหนึ่ง ตามที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 อยู่แล้ว จึงไม่ต้องแก้ไขกฎหมายปัจจุบันแต่อย่างใด สำหรับปัญหาที่ว่าควรขยายคำว่า "ของโจร" ออกไปให้ครอบคลุมถึงค่าไถ่ในลักษณะที่เป็นทรัพย์สินอื่น ดังเช่นกรณีที่ถูกกล่าวข้างต้นหรือไม่นั้น ผู้เขียนมีความเห็นว่า ยังไม่มีความจำเป็นต้องขยายความออกไป เพราะกฎหมายปัจจุบันก็ครอบคลุมทั่วถึงอยู่แล้ว

กล่าวโดยสรุป ทิวทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำผิดลักษณะอื่น นอกจากที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 จึงไม่เป็นวัตถุในการรับของโจร แต่อย่างใด

1

วิษณุ เครืองาม . "ข้อนำพิจารณาบางประการเกี่ยวกับความผิดฐานรับของโจร"

34 - 35 .

ศูนย์วิจัยทรัพย์สิน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.2 ปัญหาการแปรสภาพทรัพย์สินที่ไ้มาจากการกระทำความผิด

ดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 ว่า คำว่า "ทรัพย์สินที่ไ้มาโดยการกระทำความผิด" หมายถึง สิ่งหรือทรัพย์สินที่เป็นตัวทรัพย์สินที่ไ้มาจากการกระทำความผิดโดยตรง คือยังมีไ้เปลี่ยนแปลงสภาพเป็นทรัพย์สินอื่น และไม่รวมถึงของแทนของทรัพย์สินนั้นๆ ทั้งนี้ ไม่ว่าทรัพย์สินนั้นจะไ้โอนเปลี่ยนมือไปแล้วก็ทอดกักถาม ดังนั้น ในกรณีทรัพย์สินที่เป็นของโจรถูกแปร หรือถูกเปลี่ยนแปลงสภาพไปเป็นทรัพย์สินอื่นเสียก่อนแล้ว ผู้ที่ช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้ รับจำนำ หรือรับไว้โดยประการใด ซึ่งทรัพย์สินซึ่งถูกแปรสภาพไปแล้ว ย่อมไม่มีความผิดฐานรับของโจร เพราะไม่ใช่ตัวทรัพย์สินที่ไ้มาจากการกระทำความผิดโดยตรง แต่เป็นทรัพย์สินอย่างอื่นไปเสียแล้ว ปัญหาการแปรสภาพของโจรนี้จึงเป็นเรื่องสำคัญ เพราะการที่ยอมรับว่าของโจรไ้ถูกแปรสภาพไปแล้ว ย่อมเป็นทางหนึ่งที่ทำให้ทรัพย์สินนั้นสิ้นสภาพของโจรไปได้ ซึ่งแค่ไหนเพียงไรจึงจะถือว่าทรัพย์สินที่เป็นของโจรไ้แปรสภาพไปแล้วเป็นเรื่องที่น่าศึกษากอย่างยิ่ง สำหรับในหัวข้อนี้ ผู้เขียนจะขอกำหนดขอบเขตศึกษาเฉพาะปัญหาการแปรสภาพ (ทางกายภาพ) ของทรัพย์สินที่ไ้มาจากการกระทำความผิดเท่านั้น ส่วนกรณีใดที่ทรัพย์สินที่ไ้มาโดยการกระทำความผิดจะสิ้นสภาพของโจร โดยผลของกฎหมาย จะไ้ยกไปกล่าวในตอนต่อไป

* ปัญหาการแปรสภาพทรัพย์สินที่เป็นของโจรนี้ บางท่านมีความเห็นว่าควรคู่ที่เจตนาของผู้รับของโจรว่ามีเจตนาจะนำทรัพย์สินที่รับ ไปไว้อย่างไรขณะเป็นทรัพย์สินที่ไ้มาจากการกระทำความผิดหลัก หรือใช้อย่างทรัพย์สินอื่น แต่ผู้เขียนมีความเห็นว่า ในเรื่องการรับของโจรนี้ จุดสำคัญน่าจะอยู่ที่การพิจารณาตัวทรัพย์สินที่เป็นของโจร แลหากเป็นกรณีที่ไม่อาจใช้หลักเกณฑ์การแปรสภาพทรัพย์สินโดยคู่ที่ทรัพย์สินไ้ ก็อาจนำวิธีการคู่ที่เจตนาของผู้รับ มาพิจารณาประกอบได้อีกทางหนึ่ง

ในเรื่องการแปรสภาพทรัพย์สินที่เป็นของโจรนี้ ผู้เขียนขอแยกพิจารณาดังต่อไปนี้

1. หากสิ่งมีชีวิตตามธรรมชาติ อันได้มาจากการกระทำความคิด การถูกเปลี่ยนแปลง
รูปลักษณะไปเองตามธรรมชาติ หรืออาจถูกบุคคลกระทำให้รูปลักษณะแห่งทรัพย์สินนั้นแปร เปลี่ยนไป
หากรูปลักษณะนั้นถูกแปรเปลี่ยนไปบ้าง แต่ยังคงสภาพให้สามารถมองเห็นหรือรู้ได้ว่าเดิมสภาพ
หรือรูปการแห่งทรัพย์สินนั้น น่าจะเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความคิด ดังนี้ ยังไม่ถือว่าทรัพย์สิน
นั้นได้แปรสภาพไปแล้ว คือ ยังเป็นของโจรอยู่ เช่น ก. ขโมยไม้ซุง แล้วเอาไปเลื่อยเป็นแผ่นไม้
กระดานขยให้แต่ ข. ข. รับซื้อไม้กระดานนั้นไว้โดยรู้ว่าเป็นไม้กระดานที่ได้มาจากไม้ซุงที่ถูก
ขโมยมา ดังนี้ ข. มีความผิดฐานรับของโจร หรือกรณีขโมยโคหรือกระบือของ ผู้อื่นไปฆ่า
แล้วเอาเนื้อส่วนต่างๆออกเป็นส่วนๆ แต่ละชิ้นของเนื้อที่ตกแบ่งแยกออกมาจากทรัพย์สินเดิมยังคงเป็น
ส่วนหนึ่งของทรัพย์สินเดิมที่ได้มาจากการกระทำความคิดอยู่ จึงถือได้ว่าเป็นของโจร ผู้รับซื้อไว้ย่อม
มีความผิดฐานรับของโจร ¹ เพราะเนื้อเป็นส่วนประกอบหนึ่งของโค การฆ่าแต่ละเอาเนื้อไป
จำหน่ายจึงยังไม่ถือว่าเปลี่ยนรูปไปเป็นทรัพย์สินอย่างอื่นทั้งหมด ² แต่ถ้าทรัพย์สินที่เป็นของโจรนั้น
ถูกเปลี่ยนแปลงไปเป็นทรัพย์สินใหม่ ถือว่าทรัพย์สินใหม่นั้นไม่เป็นของโจรต่อไป เช่น ถ้าเอาเนื้อโค
นั้นไปประกอบเป็นอาหารแล้ว ส่วนของโคคือเนื้อนั้นก็ไ้เปลี่ยนรูปหรือแปรสภาพเป็นอย่างอื่น
ไปแล้ว ผู้ซื้อแกงเนื้อโค ทั้งที่รู้ว่าเนื้อนั้นเป็นเนื้อโคที่ไปลักมา ก็ไม่มีความผิดฐานรับของโจร ³
หรืออ้อยที่ถูกขโมยไป เมื่อเขาอ้อยไปคั้นเลาน้ำอ้อย เขาอ้อยไปทำเป็นน้ำตาล หรือเขาอ้อย
ไปทำเป็นขนม น้ำอ้อย น้ำตาล หรือขนมย่อมเป็นทรัพย์สินอย่างอื่น ซึ่งเปลี่ยนแปลงสภาพไปจากอ้อย
(ที่เป็นของโจร) ดังนั้น น้ำอ้อย น้ำตาล หรือขนม จึงไม่ใช่ของโจร ⁴

¹ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 147/2488

² สุนัน พลพิพนัน, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญาเรียงมาตรา 334 - 398
(คอลน 5) , หน้า 290.

³ เรื่องเดียวกัน.

⁴ สมศักดิ์ สิงหนันท์, คำอธิบายกฎหมายอาญา เล่ม 4 , หน้า 549.

2. วัตถุประสงค์ที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือการดึงเคราะห์และสิ่งประทุษร้ายต่างๆ อันได้มาจากการกระทำความผิด หากถูกเปลี่ยนแปลงรูปลักษณะไปจากเดิม หรือถูกแยกออกเป็น ส่วนๆ แยกยังคงสภาพของทรัพย์สินเดิมอยู่บ้าง ยังไม่ถึงว่าแปรสภาพ จึงยังคงเป็นของโจรต่อไป เช่น ลักทรัพย์ของผู้อื่นไปแล้ว ถอดเลวาลง ยาง เครื่องยนต์ หรือส่วนประกอบของรถยนต์ออกเป็น ส่วนๆ ส่วนที่ถูกแยกออกมานั้นยังคงถือได้ว่าเป็นของโจรอยู่ เพราะของนั้นยังอยู่ในสภาพ ที่เป็นส่วนของทรัพย์สินเดิมอยู่ หรือเช่นกรณีคนร้ายลักขโมยมาคิดเป็นเสื่อ ผู้ได้รับเสื่อไว้โดยรู้ว่า เสื่อนั้นทำด้วยผ้าที่คนร้ายลักขโมยมา ก็มีความผิดฐานรับของโจร หรือแม้คนร้ายเอาทรัพย์สินอย่างอื่นมาปะปนด้วยก็ไม่สำคัญ ซึ่งถ้าเอาทรัพย์สินของผู้อื่นมารวมด้วยก็ต้องพิจารณากันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1316 ว่าคนร้ายยังเป็นเจ้าของทรัพย์สินประธานหรือไม่ ถ้าทรัพย์สินนั้นรวมกันเป็นส่วนควมหรือแบ่งแยกไม่ได้ คนร้ายจึงมีกรรมสิทธิ์ร่วมอยู่ด้วย ตามมาตรา 1316 วรรคแรก ผู้ได้รับไว้ก็ย่อมมีความผิดฐานรับของโจร ในเรื่องนี้กฎหมายอังกฤษถือว่า ถ้าภายหลังการได้ทรัพย์สิน มาแล้ว ก่อนการรับทรัพย์สินนั้นไว้ รูปภาวะของทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิดได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แต่ยังมีลักษณะเดียวกัน (Identity) เหลืออยู่ ผู้รับอาจมีความผิดฐานรับของโจร ในคดี R.V. Corwell and Green (1796)¹ แต่หากทรัพย์สินนั้นถูกหลอมหรือเปลี่ยนแปลงรูปลักษณะไปจากเดิมจนเป็นทรัพย์สินใหม่ขึ้นมา ทรัพย์สินใหม่นั้น จึงมิใช่ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำ ความผิด อีกต่อไป คือเป็นทรัพย์สินที่ต่างกันไปเสียแล้ว ดังนั้นผู้ที่ช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอา ไปเสีย ซื้อมา หรือรับไว้โดยประการใด ซึ่งทรัพย์สินซึ่งถูกแปรสภาพไม่เป็นทรัพย์สินใหม่อย่างอื่นแล้ว จึงไม่มีความผิดฐานรับของโจร เช่น ซโมยรถยนต์เก่ามาถอดเป็นชิ้นๆ แล้วเอาส่วนประกอบที่เป็นเหล็กมาหลอมละลายเป็นก้อน หรือตีเป็นเส้น เป็นต้น

1

ไพจิตร ปุณณันท์, "รับของโจร (ตอน 1 - 2)," : 921.

ในเรื่องการแปรสภาพทรัพย์สินนี้ ยังไม่มีข้อยุติที่แน่ชัดว่าจุดใดที่จะถือว่าเป็นทรัพย์สินที่เป็นของโจรนั้นแปรสภาพไปเป็นทรัพย์สินอื่น เพราะทรัพย์สินแต่ละชนิดแต่ละประเภทต่างก็มีรูปภาวะหรือลักษณะแตกต่างกันออกไป และเท่าที่ปรากฏในทางคำราทหรือในคำพิพากษาของศาลฎีกา ก็ยังไม่มีข้อยุติที่แน่นอน ซึ่งน่าจะเป็นเรื่องของ "คุณสิทธิ" ของศาลในการพิจารณาพิพากษาแต่ละคดี ปัญหาจึงอยู่ที่ว่า คุณสิทธิในการกำหนดจุดแปรสภาพทรัพย์สินแต่ละประเภทนั้น อยู่ที่ใด คือหากกำหนดจุดแปรสภาพทรัพย์สินไว้ในทางกว้างก็จะมีผลให้มีการลงโทษผู้รับของโจรนั้นได้อย่างกว้างขวาง แต่หากกำหนดจุดแปรสภาพทรัพย์สินไว้ในทางแคบก็จะส่งผลให้ไม่อาจลงโทษผู้รับของโจรได้อย่างทั่วถึง

กล่าวโดยสรุป ในเรื่องการแปรสภาพทรัพย์สินนี้ เห็นว่าจุดสำคัญที่ทำให้ของโจรแปรสภาพและพ้นจากภาวะเป็นของโจรนั้นน่าจะอยู่ที่

1. ของโจรนั้นต้องถูกแปรสภาพหรือรูปลักษณะ เป็นทรัพย์สินใหม่
2. ทรัพย์สินที่ถูกแปรสภาพไปแล้วนั้นไม่อยู่ในภาวะที่สามารถกลับไปสู่ลักษณะเช่นเดียวกับที่เริ่มเป็นของโจรได้โดยตัวของมันเอง และ
3. การแปรสภาพไม่ได้หมายถึงการทำให้ของโจรแต่เดิมนั้นมีส่วนย่อยลงโดยรักษาลักษณะของทรัพย์สินเดิม เช่น การลักเอาเนื้อโคมาฆ่าแต่ละเป็นชิ้นๆแล้วขายต่อ โดยรู้ว่าเป็นของโจร ถือว่าซื้อของซึ่งยังมีได้แปรสภาพ แต่การลักชนบัตรใบละ 100 บาท แล้วแลกเปลี่ยนชนบัตรใบละ 10 บาท 10 ใบ ถือว่าแม้จะทำให้หน่วยย่อยลง แต่ก็เปลี่ยนลักษณะของทรัพย์สินเดิม ถือว่าเป็นการแปรสภาพแล้ว

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3.3 ปัญหาทรัพย์สินที่ได้มาแทนหรือถูกแลกเปลี่ยนกับทรัพย์สินซึ่งได้มาจากการกระทำความผิด หรือเป็นของโจรยกทรัพย์สิน

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 มีบัญญัติไว้ชัดเจนว่า "...หรือรับไว้โดยประการใด ซึ่งทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิด" ฉะนั้น ตามมาตรา 357 จึงต้องเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิดในลักษณะต่าง ๆ ตามที่มาตรา 357 ระบุไว้โดยตรงไม่ใช่ทรัพย์สินที่ได้มาทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดไปแลกเปลี่ยนหรือเปลี่ยนมาขายทรัพย์สินได้เงินมาแล้ว เช่นเดียวกับกฎหมายอาญา ซึ่งถือว่าทรัพย์สินที่ได้มาจากการเอาทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดไปแลกเปลี่ยนมาแล้ว¹ ทั้งนี้ ตามกฎหมายโดยทรัพย์สินดังกล่าวจึงไม่ถือเป็นของโจร เช่น แลกเปลี่ยนแทนหนี้กับสายสร้อย สายสร้อยไม่ใช่ของโจร ลักของรถไปจำนำ คิวจำนวนละเงินที่จำนำมาได้ไม่ใช่ของโจร ซึ่งหมายความถึงทรัพย์สินที่ลักมาซึ่งไม่เปลี่ยนรูปเป็นทรัพย์สินลักษณะอื่น² การลักปืนมาขาย เงินที่ขายปืนได้เป็นของคู่ขายปืน ไม่ใช่ของเจ้าของปืน ไม่เป็นของโจร³ แต่กฎหมายจีนได้บัญญัติว่า เงินหรือทรัพย์สินที่ได้มาจากการเอาทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดไป

¹ ไพจิตร บุญวิเชียร, "รับของโจร (ตอน 1 - 2)", : 920

² คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 638/2478

³ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1151/2512

แลกเปลี่ยนมานั้น ให้ถือว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดด้วย¹ การที่ว่าเสียรับเอาเงิน และตัวจำนำไว้ โดยรู้อยู่แล้วว่าเป็นเงินและตัวจำนำที่ได้มาจากการเอาทรัพย์สินที่ไปชิงทรัพย์สินมาได้ไป จำนำไว้ ดังนี้ ไม่ถือว่าเป็นเงินและตัวจำนำนั้นเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิด จำเลยจึงไม่มีความผิดฐานรับของโจร² แต่ถ้าจำเลยรับเอาตัวจำนำไว้แล้วไปไล่ทรัพย์สินคืนมา ผู้เขียนเห็นว่าทรัพย์สินนั้น เป็นของโจร จำเลยย่อมมีความผิดฐานรับของโจรได้ เกี่ยวกับปัญหานี้ อาจารย์ ไพจิตร ปุณฺณพันธ์ ได้ให้ความเห็นไว้ว่าทรัพย์สินที่ได้มาแทนนั้น ไม่ว่าจะป็นวัตถุสิ่งของหรือเงินทองก็เป็นสิ่งที่สืบเนื่องมาจากทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดนั้นเองถ้าหากไม่ได้ทรัพย์สินนั้นมาก็ย่อมไม่มีของมาแทน จึงควรให้ผู้กระทำต้องรับโทษทางอาญา เพราะผู้ช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำนำขาย ฯลฯ นั้น ย่อมทราบแล้วว่า ทรัพย์สินหรือเงินที่ได้มาแทนนั้น ผู้กระทำผิดต่าง ๆ ความที่ระบุไว้ในมาตรา 357 เอาทรัพย์สินที่ได้มาเนื่องจากการกระทำความผิดไปแลกเปลี่ยนหรือขายจนได้ทรัพย์สินใหม่หรือเงินมาแทนที่³ แต่ผู้เขียนมีความเห็นว่า บทบัญญัติในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 ก็ได้บัญญัติไว้ชัดแจ้งแล้วว่า ทรัพย์สินที่จะเป็น วัตถุในการรับของโจร อันจะเป็นความผิดตามมาตรานี้ได้ ต้องเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำผิด หลักที่กำหนดไว้เท่านั้น และต้องยังมีได้เปลี่ยนสภาพเป็นทรัพย์สินอื่น ทั้งมีชื่อของแทนของทรัพย์สินนั้น ๆ ด้วย เพราะหากจะถือว่าสิ่งที่สืบเนื่องมาจากทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดเป็นของโจรอีกด้วยแล้ว จะเป็นอุปสรรคต่อการโอนทรัพย์สินในการประกอบธุรกิจหรือการจำหน่ายทรัพย์สิน โดยปกติเป็นอย่างมาก เพราะย่อมเป็นการยากแก่ผู้รับโอนทรัพย์สินที่จะคาดการณหรือสามารถระมัดระวังว่าทรัพย์สินนั้น ๆ จะเป็น ของที่สืบเนื่องมาจากของโจรหรือไม่ ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่าวัตถุประสงค์ของมาตรานี้ น่าจะหมายถึง

¹ ไพจิตร ปุณฺณพันธ์, "รับของโจร (ตอน 1 - 2)." : 920. อ้างจาก Code Pénal de la République de chine, traduit du chinois par ho Tchong - Chan Art. 349 para. 3

² คำพิพากษาฎีกาที่ 638/2478

³ ไพจิตร ปุณฺณพันธ์, "รับของโจร (ตอน 1 - 2)." : 519.

ตัวทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดหลักที่ยังมิได้เปลี่ยนแปลงสภาพไปเท่านั้น อย่างไรก็ดี ลาม
ประมวลกฎหมายอาญาดุกรีก มาตรา 394 และประมวลกฎหมายอาญาสาธารณรัฐจีน มาตรา 349
บัญญัติให้ทรัพย์สินที่ได้ถูกแลกเปลี่ยน หรือได้มาแทนทรัพย์สินอื่นได้มาจากการกระทำความผิด ยังคงเป็น
ของโจรอยู่

3.4 ปัญหาเรื่องนายหน้าหรือคนกลางในการโจรทรัพย์สินไปให้เจ้าของ

ตัวบทประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 ว่าด้วยความผิดฐานรับของโจร ใช้คำว่า
"ผู้ใดช่วยซ่อนเร้น ซ่อมแซมของ ฆาตฯ ซึ่งทรัพย์สินอื่นได้มาโดยการกระทำความผิด..." ก็อ้างหมาย
ความว่า ช่วยผู้กระทำผิด ไม่ใช่ว่าช่วยเหลือเจ้าของทรัพย์สินหรือมิใช่เพื่อประโยชน์ของเจ้าทรัพย์สิน¹
เอง ในทางกลับกัน ผู้กระทำผิดกระทำไปโดยช่วยซ่อนเร้น ซ่อมแซมของ ฆาตฯ ซึ่งทรัพย์สินอื่นได้มา
โดยการกระทำความผิด แล้วมิได้มีเวลาช่วยผู้กระทำผิด หรือเพื่อประโยชน์ของผู้กระทำ
แต่กระทำไปเพื่อช่วยเหลือเจ้าของทรัพย์สิน โดยผู้กระทำเป็นเพียงคนกลางช่วยรับสินบนในโจรทรัพย์สิน
โดยทุจริต มิได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับคนร้าย การกระทำนี้ก็ไม่เป็นความผิดฐานรับของโจร² เป็น
จำกรณีไม่ได้ความว่าผู้กระทำสมคบกับคนร้าย เพื่อจะเอาเงินค่าไถ่เป็นประโยชน์ส่วนตัว เพียงแต่
เป็นคนกลางช่วยติดต่อให้โดยทุจริต มิเห็นว่าเป็นความผิดฐานรับของโจรไม่³ หรือถ้ามิได้มีข้อเท็จจริง
อย่างใดที่สื่อหรือว่า ค่าสินบนเห็นเป็นไป กับคนร้าย เรียกค่าไถ่ระดับจากผู้เสียหายแน่นอนนั้น ยังลงโทษ
จำเลยฐานรับของโจรไม่ได้⁴

¹ ไชยจิตร บุญพันธุ์, "รับของโจรต้องมีเจตนาทุจริตหรือไม่," บทคัดย่อ 30 (2516) :
534.

² สุบิน พลพัฒน์, คำอธิบายเรียงมาตราประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 334 - 398
(ตอน 5) พิมพ์ครั้งที่ 5, หน้า 283.

³ คำพิพากษาฎีกาที่ 1241/2498

⁴ คำพิพากษาฎีกาที่ 1069/2518

ส่วนกรณีเป็นความผิดฐานรับของโจรนั้น ก็เมื่อมองเท็จจริงปรากฏว่า ผู้กระทำผิดมีส่วนเกี่ยวข้องกับทำการกระทำความผิดนั้น ๆ เช่น กระบี่ของเจ้าทรัพย์หายไป จำเลยเป็นผู้ใหญ่บ้าน ไปบอกแก่เจ้าทรัพย์ว่าต้องเสียค่าไถ่แล้วพาเจ้าทรัพย์ไปกู้เงินคนอื่น ขอบให้จำเลย จำเลยพาไปเอากระเบื้องอยู่ 3 วันจึงได้ ศาลฎีกาตัดสินเห็นว่าจำเลยมีความผิดฐานรับของโจร (กรณีที่น่าจะเป็นที่เห็นได้ชัดว่า จำเลยมีส่วนเกี่ยวข้องด้วย) และผู้ใดออกหน้ารับเงินค่าไถ่ตอนหรือผู้ที่รับลักไป และจัดการส่งทรัพย์คืนแก่เจ้าทรัพย์โดยชอบด้วยแล้ว ทรัพย์นั้นก็ตกแก่ผู้รับลักไป ทั้งนี้ จึงจัดได้ว่า มีส่วนเป็นผู้สนับสนุนจนภายหลังการกระทำความผิด จึงมีความผิดฐานรับของโจร² ที่เห็นได้ชัดอีกในกรณีที่จำเลยได้นำกระเบื้องของผู้อื่นไปขายที่จุกกลับไปเอาไปขาย แล้วเรียกค่าไถ่ ทั้งนี้ จำเลยย่อมไม่มีความผิดตามกฎหมายตรา 357 ฐานรับของโจร นอกจากเพียงกล่าวพิพากษาฎีกาที่ 2602/2520 ซึ่งพิจารณาและพิพากษาไว้ในทำนองเดียวกัน

กล่าวโดยสรุป ปัญหาเรื่องนายหน้าหรือกลางในการโจรกรรมเงินให้เจ้าของที่ผิดลักสำคัญตรงที่ผู้กระทำความผิดเป็นนายหน้าหรือกลางดังกล่าว จะต้องไม่เป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับกรรมรับในลักษณะผู้รู้เห็นเป็นใจกับกรรมกรมากจน เป็นเสมือนว่าทรัพย์นั้นจะหรือรู้ว่าเป็นที่โจร ก็ขายเป็นนายหน้าหรือกลางในการโจรกรรมเงินให้เจ้าของ อาจเป็นโดยตัวผู้เห็นเองไปติดต่อกับคนร้าย หรือโดยเจ้าของทรัพย์มาขอให้ไปติดต่อขอเงินหรือรับจากคนร้าย แต่หากเป็นกรณีที่คนร้ายมาขอให้เป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิดอีกฝ่าย

ศูนย์วิจัยทรัพย์สิน
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ คำพิพากษาฎีกาที่ 255/2460

² คำพิพากษาฎีกาที่ 603/2460

3.5 ปัญหาการรับทรัพย์สินไว้โดยสุจริต กับความผิดฐานรับของโจร

การรับทรัพย์สินไว้เพื่อส่งคืนให้เจ้าของทรัพย์สินหรือตัวแทนหรือผู้มีสิทธิได้รับคืนหรือเพื่อส่งให้ตำรวจ จะมีความผิดฐานรับของโจรหรือไม่

ศาสตราจารย์ จิตติ ทิงสภทิพย์ อธิบายว่า การที่ผู้รับทรัพย์สินไว้เพื่อยื่นให้เจ้าของหรือเพื่อส่งให้ตำรวจ ไม่เป็นความผิดฐานรับของโจร ทั้งนี้ มีสาเหตุเพราะผู้กระทำไม่มีเจตนาทุจริต แต่เพราะผู้รับได้รับไว้เพื่อประโยชน์ของเจ้าของทรัพย์สินเอง จึงมิใช่การกระทำอันเป็นความผิดต่อเจ้าของทรัพย์สิน¹

ความกฎหมายอังกฤษถือว่าบุคคลที่เข้าครอบครองทรัพย์สิน โดยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิดด้วยความตั้งใจจะส่งทรัพย์สินนั้นให้แก่ตำรวจในทันทีนั้น แม้จะมาเปลี่ยนความตั้งใจในภายหลัง ก็ไม่ทำให้ผู้นั้นมีความผิดฐานรับของโจร เช่น ในคดี R.v. Matthews (1950) จำเลยรับทรัพย์สินไว้โดยรู้ว่าเป็นของที่ได้มาโดยการกระทำความผิด จำเลยตั้งใจจะส่งทรัพย์สินนั้นให้แก่ตำรวจ ว่าเลยยอมไม่มีความผิดฐานรับของโจร ถึงแม้ว่าภายหลังจำเลยจะพยายามฟ้องกันมิให้ตำรวจไต่ทรัพย์สินนั้น

¹ จิตติ ทิงสภทิพย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอนที่ 2 และภาค 3 แก้ไขเพิ่มเติมพิมพ์ครั้งที่ 2, หน้า 2715.

ซึ่งตามกฎหมายอังกฤษถือว่า ผู้กระทำจะต้องมีเจตนาร้าย (Mens rea) ด้วย โดยผู้รับทรัพย์สินไว้จะคงตั้งใจที่จะเอาทรัพย์สินนั้นไว้เพื่อประโยชน์ของตัวเองหรือประโยชน์ของผู้อื่น นอกจากเจ้าของทรัพย์สินที่แท้จริง ถ้าการรับไว้มีเจตนาไร้ผิด (innocent) ไร้เจตนาร้าย แม้จะมาเปลี่ยนใจเอาทรัพย์สินนั้นไว้โดยมิชอบภายหลัง ก็ไม่ทำให้ผู้รับมีความผิด แม้ผู้กระทำจะรู้ในขณะรับไว้ว่าเป็นทรัพย์สินที่โง่มาโดยการกระทำความผิดก็ตาม แต่ผิดในเรื่องเจตนา (Mens Rea) นี้ยกนำมาใช้ในกฎหมายไทยไม่ได้¹

อย่างไรก็ตาม ถ้าผู้กระทำกระทำการถึงระบุมวโนมาตรา 357 นั้น และโดยตั้งใจจะกินทรัพย์สินให้แก่เจ้าทรัพย์หรือตัวแทนหรือผู้รับทรัพย์สินแล้วโดยตั้งใจจะช่วยให้ผู้กระทำมีความผิดที่ได้ทรัพย์สินนั้นมา ผู้เสียหายมีความเห็นว่าผู้กระทำไม่มีความผิดฐานรับของโจร แม้จะรู้ว่าทรัพย์สินนั้นโง่มา โดยการกระทำความผิดถึงระบุมวโนมาตรา 357 โง่มาจะถือว่ากระทำความผิดนั้นไม่เป็นการช่วยเหลือ ซ่อนเร้น ซอบจำหนาย ฯลฯ ทรัพย์สินแต่ประการใด เพราะโดยความตั้งใจจริงไม่ได้ตั้งใจช่วยผู้กระทำความผิดแต่อย่างใด เลย² จึงถือเป็นการขาดเจตนาอันเป็นการขาดองค์ประกอบนั้นเอง

¹ ไพรจอร์ ปูญญพันธ์, "รับของโจร (ตอน 3 - 6)," : 984 - 985 อ้างจาก Halsbury's Laws of England, 3rd, Ed., 1955 Vol. 10 p. 812 no. 1590. Stephen's Digest of the Criminal Law, 1950 p. 381 art. 422 Archbold's Criminal Pleading, Evidence & Practice, 33rd Ed., 1954 p. 785 no. 1335 and Kenny's Outlines of Criminal Law, 17th Ed., 1958 p. 339 no. 361

² ไพรจอร์ ปูญญพันธ์, "รับของโจร (ตอน 3 - 6)," : 985.

สำหรับความตั้งใจที่จะส่งทรัพย์สินให้แก่ตำรวจ หรือ เจ้าทรัพย์ดังกล่าว ฯลฯ จะต้องมีขึ้นในขณะที่กระทำการกระทำความผิดไปมาคร่า 357 นั้น ถ้ามีความตั้งใจขึ้นภายหลังก็ยังคงมีความผิดฐานรับของโจรอยู่เนื่องเอง เพราะมีเจตนาไม่บริสุทธิ์มาแต่แรก แต่อาจเป็นไปได้ที่ผู้กระทำไม่มีทางหลีกเลี่ยงให้พ้นจากการจับกุม จึงเปลี่ยนใจโดยกลับช่วยจับกุมผู้กระทำความผิดหรือพยายามช่วยเจ้าทรัพย์ให้หลุดพ้น ฯลฯ ซึ่งต้องพิจารณาพฤติการณ์เป็นเรื่อง ๆ ไป

3.6 บิดาผู้ทรัพย์ที่เป็นของโจร กลับมาอยู่ในความครอบครองของเจ้าของทรัพย์หรือตำรวจ จะยังเป็นของโจรอยู่หรือไม่

โดยหลักแล้วเมื่อทรัพย์ที่ได้มาโดยการกระทำความผิดหรือของโจร กลับไปสู่เจ้าของ หรือผู้ครอบครองทรัพย์เดิมไม่ว่าจะโดยวิธีการใดก็ตาม ทรัพย์นั้นย่อมสิ้นสภาพของโจรในกฎหมายถึงถึงกรณีถือเช่นเดียวกัน² สำหรับกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องความกว้างขวางกว่า โดยประมวลกฎหมายอาญาด้านเดียว มาตรา 410 ใช้นิยามคำว่า "เจ้าของ" (Owner) ว่า หมายถึง บุคคลใดที่มีสิทธิที่จะครอบครองทรัพย์นั้น (a person Legally entitled to the possession thereof) ซึ่งไม่หมายเพียงแต่เจ้าของทรัพย์เท่านั้น แต่หมายรวมถึง บุคคลใด ๆ ก็ตามที่มีสิทธิจะครอบครองทรัพย์นั้น³ อันหมายถึง บิดาแทนหรือผู้มีอำนาจจัดการทรัพย์สินของเจ้าของทรัพย์นั้น หรือผู้รับโอนสิทธิในทรัพย์สินนั้น หรือทายาทเจ้าของเดิมหรือผู้มีสิทธิจะ

¹ สมศักดิ์ สิงห์พันธุ์, คำอธิบายกฎหมายอาญา เล่ม 4, ตอนที่ 1, หน้า 548.

² ไพจิตร บุญพันธ์ุ, "รับของโจร (ตอน 1 - 2)," : 916.

³ เรื่องเดียวกัน.

ได้รับคืนหรือจัดการทรัพย์สินนั้น ไม่ว่าจะในกรณีใด ๆ เช่น เจ้าพนักงานบังคับคดี ในกรณีที่เจ้าของ
 ทรัพย์สินดังกล่าวยังคงยึดทรัพย์สิน หรือ เจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ ในคดีล้มละลายในกรณีที่เจ้าของทรัพย์สิน
 ถูกฟ้องล้มละลายและศาลสั่งพิทักษ์ทรัพย์แล้ว เป็นต้น¹ เมื่อทรัพย์สินนั้นสิ้นสภาพของโจรแล้ว
 หากก่อนนั้นมีผู้ได้รับเอาทรัพย์สินนั้นไว้ ผู้นั้นก็ไม่มีกรรมสิทธิ์รับของโจร แต่ความผิดที่ทำให้ได้ทรัพย์สิน
 นั้นไปยังมีอยู่ และผู้ที่กระทำความผิดนั้นยังคงต้องรับผิดฐานนั้น ๆ อยู่ต่อไป เช่น ก. ลักทรัพย์ของ
 ข. ไป ต่อมา ข. คิดความเอาคืนมาได้ และ ค. ภรรยาของ ข. ไขนํารอจนกลับไปฝาก ก. ไว้
 โดย ค. ก็รู้ว่า ก. เคยขโมยทรัพย์สินนั้นไป ดังนั้น ก. ไม่มีกรรมสิทธิ์รับของโจร แต่ ก. ยังมี
 ความผิดฐานลักทรัพย์อยู่ หรือในคดี R.v. Villensky, Crown Case Reserved (1892)
 2 Queen Bench 597 ถ้าทรัพย์สินนั้นกลับคืนสู่ความครอบครองของเจ้าของทรัพย์สินหรือ
 ก้าวแทนของเจ้าของทรัพย์สิน ถือว่าทรัพย์สินนั้นไม่มีสภาพเป็นของโจรอีกต่อไป²

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 917.

² J.C. Cecil Turner and A.L.L. Armitage, Cases on Criminal Law third edition (London : Cambridge at the University Press, 1964), p.581.

นอกจากนี้แม้ทรัพย์สินที่เป็นของโจรจะยังไม่กลับคืนไปสู่เจ้าของหรือผู้มีสิทธิครอบครองทรัพย์สินแทนเจ้าของ แต่ได้อยู่ในความครอบครองของตำรวจ ทรัพย์สินนั้นก็สิ้นสภาพของโจรเช่นเดียวกัน¹ เช่น ตำรวจยึดค้ายาเสพติดของกลางไว้ ของกลางที่จับได้โดยสิ้นสภาพของโจรไปทันที แม้ทรัพย์สินที่เป็นของกลางจะยังไม่กลับสู่ความครอบครองของเจ้าของหรือผู้มีสิทธิครอบครองทรัพย์สินนั้นแทนเจ้าของก็ตาม

ถ้าผู้ขายซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซัก รับจำนำ หรือรับไว้โดยประการใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เป็นของโจร ประสงค์จะคืนทรัพย์สินนั้นแก่เจ้าของทรัพย์สินหรือผู้มีสิทธิครอบครองทรัพย์สินนั้นแทนเจ้าของ แต่เจ้าของทรัพย์สินหรือผู้มีสิทธิครอบครองแทนเจ้าของนั้นไม่ยอมรับคืนทรัพย์สินหรือรับทรัพย์สินไม่ว่าในกรณีใด ๆ เช่นทรัพย์สินนั้นชำรุดทรุดโทรมเสียหายมาก จะขอเอาค่าเสียหายอื่นหรือให้ไต่ราคาทรัพย์สินแทนจากผู้กระทำผิดต่าง ๆ ในมาตรา 357 ก็ไม่ทางแพ่ง ทั้งนี้ ผู้ที่ขายซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ฯลฯ นั้น จะมีความผิดฐานรับของโจรหรือไม่² ผู้เขียนมีความเห็นว่า ผู้ที่ยังมีความผิดฐานรับของโจรอยู่ ส่วนการคืนทรัพย์สินหรือการเรียกค่าเสียหายเป็นเรื่องที่ต้องไม่ว่ากล่าวกันในทางแพ่งต่อไป

นอกจากนั้นยังมีกรณีทรัพย์สินที่เป็นของโจรกลับเข้าสู่ความครอบครองของเจ้าของทรัพย์สินหรือตำรวจแล้ว แต่เจ้าของทรัพย์สินหรือตำรวจ ประสงค์ที่จะจับกุมตัวผู้รับของโจร จึงปล่อยให้การกระทำความผิดดำเนินต่อไป เพื่อจับกุมตัวผู้รับของโจรให้ได้พร้อมกับหลักฐาน คือทรัพย์สินคืนได้มาโดยการกระทำความผิด ทั้งนี้ หากมีผู้มารับของโจรจริง และตำรวจจับกุมผู้รับของโจรได้ ผู้ที่ถูกตำรวจจับนั้นจะมีความผิดฐานรับของโจรหรือไม่ เช่น ขณะที่ตำรวจกำลังรับของของที่ถูกลักไปมาเปิดเพื่อตรวจว่าถูกต้องหรือไม่ มีโทรศัพท์มาในระหว่างที่ยังตรวจไม่เสร็จ ผู้รายพูด

¹ จิตติ กิ่งแก้ว, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอนที่ 2 และภาค 3 แก้ไขเพิ่มเติมพิมพ์ครั้งที่ 2, หน้า 2702.

² ไชยสิทธิ์ บุญยั้ง, "รับของโจร (ตอน 1 - 2)", : 918.

โทรศัพท์กับผู้ที่คิดว่าจะรับซื้อ ตำรวจจึงลี้ภัยหลบหนีไปแล้วตอบจับผู้ที่มาซื้อของ ศาลอังกฤษ
วินิจฉัยว่าการที่ตำรวจรับข้อหาเพื่อตรวจว่าถูกตองหรือไม่ แต่คืนไปโดยยังตรวจไม่เสร็จ
คือยังอยู่ในขั้นต้นเท่านั้น แต่ยังไม่ไต่ถามของกลาง จึงยังไม่ถือว่าตำรวจได้รับของคืนจากผู้ร้าย
แล้ว ยังถือว่าของมีสภาพเป็นของโจรอยู่ ผู้รับซื้อจึงมีความผิดฐานรับของโจร¹

แต่หากเจ้าของทรัพย์สินหรือตำรวจกระทำการใดในลักษณะมีส่วนช่วยเหลือให้กระทำ
ความผิดมีโอกาสกระทำความผิดได้ง่ายขึ้น จนผู้นั้นกระทำความผิดเสร็จ ดังนี้ ผู้นั้นต้องรับโทษ
หรือไม่ ผู้เขียนมีความเห็นว่าน่าจะต้องรับโทษ แต่ถ้ามารกระทำลงเจ้าของทรัพย์สินหรือตำรวจ
เป็นการถึงขนาดที่จะทำให้บุคคลที่ไม่วะจนกว่ากระทำความผิดมาก่อน ต้องมากระทำความผิด
เพราะถูกเจ้าของทรัพย์สิน หรือตำรวจ ชักชวนหรือฉกฉวย โดยไม่ชอบ การกระทำดังกล่าวจะถือเป็น
การล่อให้กระทำความผิด (Entrapment)² อันอาจมีผลเป็นข้อแก้ตัวเพื่อยกเว้นความรับ
ผิดตามกฎหมายได้

¹ จิตติ ตั้งศรัณย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอนที่ 2 และภาค 3
แก้ไขเพิ่มเติมพิมพ์ครั้งที่ 2, หน้า 2702 อ้างจาก Smith & Hogan p.454 note 5
R.V.King (1938)

² ยูสนิโจรายละเอียดโปรดดู จิตติ ตั้งศรัณย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา
ภาค 1 ตอนที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติมพิมพ์ครั้งที่ 2 (กรุงเทพมหานคร : แสงทองการพิมพ์, 2518),
หน้า 661 - 673, พรเพชร วิชิตชลชัย, "การล่อให้กระทำความผิด (Entrapment) :
ข้อยกเว้นความรับผิดตามกฎหมายอเมริกัน, "บทคัดพิเศษ" 32(2518) : 673 - 678. และ
กมลชัย รัตนสกา วงศ์, "ความยินยอมในกฎหมายอาญา" (วิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาโทมหาวิทยาลัย
นิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2523), หน้า 130 - 142.

กล่าวโดยสรุป หากทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิดหรือของโจร กลับไปสู่ความครอบครองของเจ้าของทรัพย์สิน หรือตัวแทนของเจ้าของทรัพย์สิน หรือตำรวจ แล้วทรัพย์สินนั้นย่อมสิ้นสภาพของโจร แม้ต่อมาจะมีผู้ช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่า ช่วยพาเอาไปเสีย ซ้อ รับจำนำ หรือรับไว้โดยประการใด โดยรู้ว่าทรัพย์สินนั้นเป็นทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิดก็ตาม ผู้ซึ่งมีความผิดฐานรับของโจรแต่อย่างใด ด้วยเหตุการขาดองค์ประกอบเพราะทรัพย์สินนั้นได้สิ้นสภาพของโจรไปแล้วนั่นเอง

3.7 ปัญหาความผิดฐานเป็นผู้ได้ ครอบครอง หรือพยายามรับของโจร มีโทษหรือไม่

ตามที่กล่าวมาแล้วว่า ความผิดฐานรับของโจร ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 นี้เป็นความผิดอาญาอันเกี่ยวกับทรัพย์สินแห่งหนึ่งอย่างหาก แม้จากความผิดอาญาเกี่ยวกับทรัพย์สินอื่น ๆ โดยเกิดซาก ดังนี้

3.7.1 หากผู้ใดก่อให้ผู้อื่น กระทำความผิดฐานรับของโจรด้วยการใช้ บังคับ ชูเชื้อ จ้างวาน หรือยุยงส่งเสริม หรือควยวิธีอื่นใด จนผู้ถูกใจยินยอมพร้อมใจกระทำความผิดฐานรับของโจร โดยเจตนาของเขาเองแล้ว ผู้ใช้ของมีความผิดฐานเป็นผู้ได้ให้กระทำความผิดฐานรับของโจร

1 ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 84 บัญญัติว่า

"ผู้ใดก่อให้ผู้อื่น กระทำความผิดไม่ว่าด้วยการใช้ บังคับ ชูเชื้อ จ้างวาน หรือยุยงส่งเสริมหรือควยวิธีอื่นใด ผู้นั้นเป็นผู้ได้ให้กระทำความผิด ถ้าผู้ถูกใจได้กระทำความผิดนั้น ผู้ใช้ของรับโทษเสมือนเป็นเจ้าการ ถ้าความผิดมิได้กระทำลง ไมว่าจะเป็นเพราะผู้ถูกใจไม่ยอมกระทำยังไม่ได้กระทำหรือเหตุอื่นใด ผู้ใช้ของระวางโทษเพียงหนึ่งในสามของโทษที่กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น"

เช่น ก. ขโมยนาฬิกาเรือนทองมั่งเพชร มาเรือนหนึ่ง และมาดักตักกับ ข. เจ้าอากร
ร้านนาฬิกาเพื่อขายให้ ข. ในราคาถูก ข. สงสัยว่าน่าจะเป็นของโจร จึงลังเลและยังไม่รับซื้อ
นาฬิกานั้น ค. ขวามเรื่อง อยากได้นาฬิกาเรือนนี้ แต่ไม่กล้าซื้อไว้ด้วยตนเอง จึงพยายามหลอ
จากหวานล่อม ท้าบองรับแฉะให้ ข. รับซื้อไว้ เพื่อว่าตนเองอาจมีทางขอซื้อต่อจาก ข. ในราคา
ถูก ต่อมา ข. ใจอ่อนและซื้อนาฬิกาไว้ ทั้งนี้ ข. มีความผิดฐานรับของโจร และ ค. มีความผิด
ฐานเป็นผู้ใช้ให้ ข. กระทำความผิดฐานรับของโจรด้วย

3.7.2 ส่วนการเป็นผู้สนับสนุน การกระทำความผิดฐานรับของโจร กรณีอาจเป็นไปได้
หากผู้ใดกระทำความผิดประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกในการกระทำความ
ผิดฐานรับของโจร ก่อนหรือขณะกระทำความผิดฐานรับของโจร แม้ผู้กระทำความผิดฐาน
รับของโจรนั้นจะมีใครหนึ่งการช่วยเหลือหรือให้ความสะดวกให้ก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการ
กระทำความผิดฐานรับของโจรแล้ว เช่น ก. คุณชายกรีกเสนาทริพย์ (ทองดำ) จากถนต่างหาก
ที่ขายแกม ข. เป็นพ่อค้าร้านทองใหญ่ในกรุงเทพฯ ๓ อยากรับซื้อทองดังกล่าว จึงเดินทางไปที่
จายแกม และขอพักที่บ้านพักของ ค. ค. ร. ร้องวิ่งช่วยจับมรดก ข. ไปดักตักและรับซื้อทองคำ
ก. ได้สำเร็จ ทั้งนี้ ค. มีความผิดฐานเป็นผู้สนับสนุนผู้กระทำความผิดฐานรับของโจร

¹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 36 มีผู้ถือว่า

"ผู้ใดกระทำความผิดประการใด ๆ อันเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกในการที่
ผู้ใดกระทำความผิด ก่อนหรือขณะกระทำความผิด แม้ผู้นั้นจะมีใครหนึ่งการช่วยเหลือหรือให้ความ
สะดวกนั้นก็ตาม ผู้นั้นเป็นผู้สนับสนุนการกระทำความผิด ต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษ
ที่กำหนดไว้ สำหรับความผิดที่สนับสนุนนั้น"

การเป็นผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุน ในความผิดฐานรับของโจรนี้ ตัวผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนในการกระทำความผิดดังกล่าว อาจมิได้เป็นตัวผู้กระทำความผิดฐานรับของโจรเสียเอง เพราะหากตัวผู้ใช้หรือผู้สนับสนุนได้เข้าร่วมในการกระทำความผิดฐานรับของโจรด้วยตัวเองด้วย ก็จะมีความผิดฐานเป็นตัวการ¹ ในการกระทำความผิดฐานรับของโจร ถือเป็นผู้มีความผิดฐานรับของโจรด้วยนั่นเอง ดังนั้น จึงต้องแยกรายละเอียดและขั้นตอนของการกระทำของแต่ละคนว่า จะเข้าลักษณะความผิดฐานใดแน่ ถ้าเข้าลักษณะใดโดยชัดแจ้งก็ไม่เข้าลักษณะอื่น

การสนับสนุน (ตามมาตรา 86) กับการใช้ (ตามมาตรา 84) และการเป็นตัวการ (ตามมาตรา 83) ตอนข้างจะใกล้เคียงกันอยู่บ้าง แต่ก็มีสาระสำคัญแตกต่างกันที่เห็นได้ชัดก็คือ การใช้ใหญ่ขึ้นกระทำความผิดนั้น เป็นกรณีที่ถูกใช้กลองใจกระทำความผิดขึ้นเพราะการใช้ในส่วนผู้สนับสนุนนั้นเป็นเพียงแต่ให้ความรู้ แนะนำ หรือทำให้ผู้ที่กระทำความผิดอยู่แล้ว มีความแน่ใจในการกระทำความผิดขึ้นเท่านั้น ส่วนการสนับสนุนกับการร่วมมือ ในฐานะเป็นตัวการยิ่งใกล้เคียงกันมากกว่าผู้ใช้ให้กระทำความผิด เพราะเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกแก่การกระทำความผิดให้สำเร็จเหมือนกัน โดยเฉพาะก็ถือการร่วมมือโดยแบ่งหน้าที่กันทำ หรือกระทำส่วนหนึ่งของความผิดที่กระทำนั้นให้เป็นผลสำเร็จขึ้น ฉะนั้น การสนับสนุนแม้จะเป็นการช่วยเหลือ หรือให้ความสะดวกเช่นเกี่ยวกับการร่วมมือเป็นตัวการ แต่การสนับสนุน ก็ไม่ถึงกับเป็นการแบ่งหน้าที่กันทำ หรือร่วมมือกระทำส่วนหนึ่งของการกระทำความผิดนั้น ถ้าเป็นการร่วมมือดังกล่าวเป็นตัวการ²

¹ ประมวลกฎหมาย หมายคาญา มาตรา 83 บัญญัติว่า

“ในกรณีที่ความผิดใดเกิดขึ้นโดยการกระทำของบุคคลหนึ่งแต่ตนเองคนนั้นไป ผู้ที่ให้ความช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกแก่การกระทำนั้นเป็นเหตุให้การกระทำความผิดนั้นสำเร็จขึ้น ถือว่าผู้ให้ความช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกแก่การกระทำนั้นเป็นเหตุให้การกระทำความผิดนั้นสำเร็จขึ้น”

² สนธิ พงษ์พานิช, คำอธิบายเรียงมาตราประมวลกฎหมายอาญา ภาค 1 บทบัญญัติทั่วไป พิมพ์ครั้งที่ 3, หน้า 447 - 448.

3.7.3 สำหรับการพยายามกระทำความผิดฐานรับของโจร ก็อาจมีได้ โดยผู้ที่ให้
 จួយซ่อนเร้น ซุ่มจำหน่าย ซัด รับว่านำ หรือรับไว้โดยประการใด ซึ่งทรัพย์สินนั้นได้มาโดยการ
 กระทำความผิด ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 357 โฉงมือกระทำการถึงกล่าวแล้ว แต่กระทำ
 ไปไม่ตลอดหรือกระทำไปตลอดแล้ว แต่การกระทำนั้นไม่บรรลุผล ผู้นั้นกระทำความผิดฐาน
 พยายามรับของโจร เช่น ตามตัวอย่างแรก ก. พักคาร้านทองเดิมทางไปขายเงินและพยายาม
 คักถ่อขอรับหื้อทองจาก ก. แต่ยังไม่ตกลงกัน ส้ารวจได้เข้าจับกุม ก. กับพวก รวมทั้ง ค. ด้วย
 ค. จึงมีความผิดฐานพยายามรับของโจร

กล่าวโดยสรุป! ความผิดฐานเป็นผู้ให้ให้กระทำความผิดฐานรับของโจร เป็นผู้สนับสนุน
 ให้กระทำความผิดฐานรับของโจร และพยายามกระทำความผิดฐานรับของโจร ย่อมมีได้ ส่วน
 กรณีนี้จะมีความผิดโดยยอมแล้วแต่ยังไม่จริงเป็นกรณี ๆ ไป

3.8 ปัญหาโทษของความผิดเล็กอื่น ๆ กับความผิดฐานรับของโจร

ถึงที่ใดศึกษากันมาแล้วในบทที่ 1 ว่ากฎหมายอาญาแต่เดิมมักกำหนดโทษในการรับของ
 โจรไว้เช่นเดียวกับโทษของการกระทำความผิดหลักที่ได้ทรัพย์สินมาในทำนองว่าเป็นผู้ส่งหรือสนับสนุน
 ส่นการกระทำความผิดหลักนั้น ๆ แต่โดยที่ผู้รับของโจรมักได้เกี่ยวข้องในการกระทำความผิดหลัก
 และเป็นคนและพบกับผู้กระทำผิดหลัก หากกักรับโทษในความผิดหลักนั้น จึงไม่น่าจะถูกต้องกับหลัก

¹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 80 บัญญัติว่า

“ผู้ใดลงมือกระทำความผิด แต่กระทำไปไม่ตลอดหรือกระทำไปตลอดแล้ว แต่การ
 กระทำนั้นไม่บรรลุผล ผู้นั้นพยายามกระทำความผิด

ผู้ใดพยายามกระทำความผิด ผู้นั้นต้องระวางโทษสองในสามส่วนของโทษที่กฎหมาย
 กำหนดไว้สำหรับความผิดนั้น ”

การลงโทษทางอาญา อย่างไรก็ตาม ได้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่า แท้จริงแล้วผู้กระทำกรรไกรรับ
 ของโจร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้รับของโจรอาชญา น่าจะเป็นเป้าหมายสำคัญอีกเป้าหมายหนึ่งในการ
 ปราบปรามการกระทำกรรมผิดเกี่ยวกับการประทุรร้ายต่อทรัพย์สิน เพราะหากรัฐสามารถปราบปราม
 ผู้รับของโจร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้รับของโจรเป็นอาชญาได้ สำเร็จหรือเบาบางลงได้แล้ว ก็เท่า
 กับตัดช่องทางหรือสื่อกลางของการรับ - ซื้อง - ขายของโจรลงได้ อันจะส่งผลทั้งโดยทางตรง
 และทางอ้อมแก่การลด การกระทำกรรมผิดหลักที่เกี่ยวกับการประทุรร้ายต่อทรัพย์สินลงได้มาก หลาย
 ประเทศจึงมักกำหนดโทษแก่ผู้รับของโจร โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้รับของโจรเป็นอาชญาไว้สูงกว่าโทษ
 ในความผิดหลัก

สำหรับประเทศไทย โทษความมากราคา 357 วรรคแรกที่กำหนดไว้ ก็ว่าคุกไม่เกินห้าปี
 หรือปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งแล้วแต่ดุลยพินิจของศาลจะเลือกลงอย่างไร
 ถ้าเป็นการกระทำต่อทรัพย์สินราคาเพียงเล็กน้อย อาจลงโทษปรับอย่างเดียวไม่เกินหนึ่งพันบาท
 ค่างกับวรรค 2 ซึ่งได้กำหนดโทษไว้ทั้งจำคุกและปรับ โดยว่าคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับ
 ตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึงสองพันบาท โดยได้กำหนดอัตราโทษขั้นต่ำไว้ทั้งสองสถาน ส่วนวรรคสาม
 ได้กำหนดโทษไว้ทั้งจำคุกและปรับ โดยว่าคุกตั้งแต่ห้าปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่หนึ่งพันบาทถึง
 สามพันบาท ท่านคงเกี่ยวกับในวรรคสอง ผิดกันอัตราโทษที่บัญญัติไว้ในวรรคแรก ซึ่งไม่ได้ให้
 โทษขั้นต่ำไว้ คาบวรรค 2 ศาลจะเลือกลงโทษปรับแต่อย่างเดียวไม่ได้ แต่ถ้าศาลเห็นสมควรจะลงโทษ
 จำคุก แทนอย่างเดียวก็ได้¹ เว้นแต่กรณีที่โทษจำคุกที่ผู้กระทำกรรมผิดจะต้องรับมีกำหนดเวลาเพียง
 3 เดือน หรือน้อยกว่า และมีโทษปรับด้วย ศาลจะกำหนดโทษจำคุกโทษแอมบลง หรือศาลจะยกโทษ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 20 บัญญัติว่า
 "บรรดาความผิดที่กฎหมายกำหนดโทษทั้งจำคุกและปรับด้วยกันนั้น ถ้าศาลเห็น
 สมควรจะลงโทษแต่จำคุกก็ได้"

จำคุกเสีย คงได้ปรับแต่อย่างเดียวกันได้¹ ตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 357 นี้ ไม่มีอัตราโทษบัญญัติไว้สูงขึ้นสำหรับผู้กระทำผิดเป็นปกติหรืออย่างในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 หรือถ้าทำเป็นอาชญากรรมในประมวลกฎหมายบางประเทศ เช่น จีน (มาตรา 350) สวิส (มาตรา 144 วรรคสุดท้าย) ก็ต้องลงโทษความผิด 1 โดยมีโทษที่จริงโทษให้สูงกว่ากรณีธรรมดา เว้นแต่จะใดก็ตามว่าเป็นการทำเพื่อค่าไถ่ไถ่ภัย จึงจะลงโทษความผิดในวรรค 2 นี้ได้²

ข้อสังเกตก็คือ³ ความผิดฐานเริ่มของโจรกรรมมาตรา 357 ทั้งวรรคแรก วรรคสอง และวรรคสาม มี

1. อัตราโทษสูงกว่าอัตราที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 357 ที่ทำให้ได้ทรัพย์สินมาก็มี หรือต่ำกว่าโทษสำหรับบางความผิดหรือบางกรณีก็มี และ

¹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 55 บัญญัติไว้ว่า

"ถ้าโทษจำคุกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับมีกำหนดเวลาเพียงสามเดือน หรือน้อยกว่า ศาลจะกำหนดโทษจำคุกให้น้อยลงอีกก็ได้ หรือถ้าโทษจำคุกที่ผู้กระทำความผิดจะต้องรับมีกำหนดเวลาเพียงสามเดือนหรือต่ำกว่า และมีโทษปรับด้วย ศาลจะกำหนดโทษจำคุกให้น้อยลง หรือจะยกโทษจำคุกเสีย คงได้ปรับแต่อย่างเดียวกันได้"

² ไพจิตร บุญยพันธุ์, "รับของโจร (ตอน 3 - 6)", หน้า 1006.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 1006 - 1007.

2. ความมีพื้นฐานรับของโจรไม่ใช่ความผิดอันยอมความกันได้ แม้ความผิดฐานยึดกุมออก
จ้อโกง ซึ่งเป็นความผิดที่เป็นเหตุให้โจรทรัพย์สินมานี้จะยอมความกันได้¹

แสดงให้เห็นว่า ผู้ร่างโคก่าเมืองจึงว่า โดยลักษณะทั่วไป ความผิดฐานรับของโจรนี้เป็น
ภัยแก่สังคม ไม่เฉยไปกว่าความผิดอื่น จึงได้บัญญัติกำหนดโทษไว้ไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าความผิดต่าง ๆ
ที่ทำให้โจรทรัพย์สินมา เพราะเป็นเหตุหาประโยชน์จากทรัพย์สินที่โจรมา โดยมีขอบจนเกิดความมั่งมีขึ้น
ซึ่งสามประมวลกฎหมายแพ่งเศษ มาตรา 460 วรรค 2 ที่บัญญัติใหม่โดยกฎหมายลงวันที่ 22
พฤษภาคม 1915 จึงเพิ่มค่าปรับขึ้นไปถึง 120,000 ฟรังค์ ในครั้งหนึ่งของราคาทรัพย์สินที่
รับไว้ โดยมุ่งประสงค์จะปราบปรามความผิดประเภทนี้

จะเห็นได้ว่า ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 โก่สะท้อนให้เห็นถึงนโยบายทาง
อาญาของการปราบปรามการกระทำความผิด รวมทั้งการสนับสนุนการกระทำความผิดฐานรับของ
โจรนี้ โดยโคก่าหนดโทษไว้ค่อนข้างสูงและไม่ยอมให้เป็นความผิดอันยอมความได้ ทั้งนี้ ผู้
กระทำการตามที่ระบุไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 หากไม่เข้ากรณีที่ถูกกฎหมายถือว่า
ไม่มีความผิดหรือยกเว้นโทษแล้ว ย่อมต้องรับผิดชอบต่อความผิดฐานนี้ตามการแก้คดีต่อไป

3.9 ปัญหาเมื่อมีการยกเว้นโทษในความผิดหลักแล้ว ผู้ที่โคก่ช่วยซ่อนเร้น ระบายค่าเช่าย ครอบ
หาเอาไปเสีย ซื้อ รับจำนำ หรือรับไว้โดยประการใด ซึ่งทรัพย์สินที่โจรมาโดยการกระทำ
ความผิดหลักนั้น จะต้องรับโทษในความผิดฐานรับของโจรหรือไม่

ศูนย์วิจัยทรัพย์สินทางปัญญา
ศาลากลางกรุงเทพมหานคร

¹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 356 บัญญัติว่า

"ความผิดในหมวดนี้เป็นความผิดอันยอมความได้" (หมายถึงหมวด 5 ความผิดฐาน
ยึดกุมตั้งแต่มาตรา 352 - 356) และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 348 บัญญัติว่า "ความ
ผิดในหมวดนั้นนอกจากความผิดตามมาตรา 343 เป็นความผิดอันยอมความได้" (หมายถึงหมวด
3 ความผิดฐานจ้อโกง ตั้งแต่มาตรา 341 - 348 ส่วนความผิดตามมาตรา 343 ก็คือ ความผิด
ฐานจ้อโกง ประมวลเป็นความผิดต่อแผ่นดิน ยอมความกันเองไม่ได้)

โดยที่สภาพความผิดฐานรับของโจร เป็นความผิดเกี่ยวเนื่อง (Related Crime) ก็ควรจะมีความผิดฐานรับของโจรไปตลอดเมื่อมีการกระทำความผิดอื่น ที่เป็นความผิดหลักเกิดขึ้นก่อนดังที่กล่าวมาแล้วในพหุ 1 หัวข้อที่ 1.2 ดังนั้น หากมีการยกเว้นโทษในความผิดหลักแล้ว ผู้ที่ก่อช่วยชดเชยรับ ช่วยจำหนาย ฯลฯ หรืออื่นใดมาโดยการกระทำความผิดหลักที่ได้รับการยกเว้นโทษไปแล้วนั้น จะต้องรับโทษในความผิดฐานรับของโจรอีกหรือไม่ แยกพิจารณาได้เป็นหลายกรณี เว้นกรณีผู้กระทำความผิดหลักได้รับการยกเว้นโทษตามกฎหมายนิรโทษกรรม กรณีนี้ในความผิดหลักหากอายุความ กรณีเหตุผลส่วนตัวของผู้นั้นกระทำความผิดหลักที่กฎหมายยกเว้นโทษ

3.9.1 กรณีผู้กระทำความผิดหลักได้รับยกเว้นโทษตามกฎหมายนิรโทษกรรม

โดยหลักทั่วไป จากกฎหมายนิรโทษกรรมต่อผู้กระทำความผิดใดที่เป็นความผิดหลัก ย่อมมีผลเป็นการลดการกระทำความผิดหลักนั้น และจัดว่าไม่มีการกระทำความผิดที่ได้รับการยกเว้นโทษนั้นไปแล้วด้วย ดังนั้น ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิดหลักที่ได้รับการนิรโทษกรรมไปแล้ว ก็ไม่เป็นของโจร¹ การรับทรัพย์สินนั้นไปก็ไม่เป็นความผิด² ผู้ช่วยเหลือชดเชยรับ ช่วยจำหนาย ช่วยพาเอาไปเสีย ถือ รับว่าแท้ หรือรับไปโดยประการใด ซึ่งทรัพย์สินดังกล่าว ย่อมไม่มีความผิดฐานรับของโจร

¹ วิชาลี้ อังศวิทย์, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอนที่ 2 และภาค 3 แก้ไขเพิ่มเติมพิมพ์ครั้งที่ 2, หน้า 2690 อ้างจาก Garraud VI.no.2694 p.613, Rouselet & Patin no.870 p.592 note 5.

² ไพจิตร บุญพิทักษ์, "รับของโจร (ตอน 1 - 2).": 913, อ้างจาก Cross and Jones, An Introduction to Criminal Law, 3rd Ed., 1953 p. 213 Art II O. Garraud - Traité Théorique et Pratique du Droit Pénal Français, Tome VI, 1935 p.631 no.2694.

3.9.2 กรณีเด็กในความนิคมหลักจากอายุความ

ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 95¹ ซึ่งเป็นหลักทั่วไปในการกำหนดอายุความฟ้องร้องผู้กระทำความผิดต่อศาล และกำหนดไว้แน่นอนว่าความผิดที่คงระวางโทษเท่าใด อายุความกี่ปี เมื่อมีโทษฟ้องและยังไม่ไต่สวนผู้กระทำความผิดมายังศาล ภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ ตามอนุมาตรา (1) ถึง (5) แล้ว ถือว่าความผิดนั้นขาดอายุความ และทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไป

¹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 95 บัญญัติว่า

"ในคดีอาญา ถ้ามีโทษฟ้องและไต่สวนผู้กระทำความผิดมายังศาล ภายในกำหนดดังต่อไปนี้ นับแต่วันกระทำความผิด เว้นแต่ในคดีอาญาความ

(1) ยี่สิบปี สำหรับความผิด คงระวางโทษประหารชีวิต จำคุกตลอดชีวิต หรือจำคุกยี่สิบปี

(2) สิบห้าปี สำหรับความผิด คงระวางโทษจำคุกกว่าเจ็ดปี แต่ยังไม่ถึงยี่สิบปี

(3) สิบปี สำหรับความผิด คงระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งปีถึงเจ็ดปี

(4) ห้าปี สำหรับความผิด คงระวางโทษจำคุกกว่าหนึ่งเดือน ถึงหนึ่งปี

(5) หนึ่งปี สำหรับความผิด คงระวางโทษจำคุกตั้งแต่หนึ่งเดือนลงมา หรือคงระวางโทษอย่างอื่น

ถ้าไต่ฟ้องและไต่สวนผู้กระทำความผิดแล้ว ผู้กระทำความผิดหลบหนีหรือวิกลจริต และศาลสั่งการพิจารณาไว้จนเกินกำหนดดังกล่าวแล้ว นับแต่วันที่หลบหนีหรือวันที่ศาลสั่งการพิจารณาให้ถือว่า เป็นอันขาดอายุความเช่นเดียวกัน"

1
 ความประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา มาตรา 39(6)

ดังนั้น ถ้ามีโทษประหารและนำตัวผู้กระทำกรรมผิดหลักกวดศาลจนล่วงพ้นกำหนดระยะเวลา
 มาตรา 95 ดังกล่าวแล้ว ย่อมถือว่าตกในความผิดหลักนี้จากหลายความ เมื่อเป็นการยกเว้น
 โทษแก่ผู้กระทำกรรมผิดหลักนั้น อย่างไรก็ตาม แม้จะถึงแก่ชีวิตก็ถือว่าเป็นความผิดหลักที่ได้ทรัพย์สินมา
 ภายความดีก็ตาม ถ้าไม่เว้นโทษให้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินสูญสิ้นไป ก็ยังมีผู้ที่ได้ช่วยซ่อนเร้น ช่วย
 หนาย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื่อ รับจำนำ หรือรับไว้โดยประการใด จึงทรัพย์สินนั้นได้มาจากความ
 ผิดหลักนี้ได้² เนื่องจากทรัพย์สินที่ได้มาจากความผิดหลักนั้นยังเป็นของโจรอยู่นั่นเอง

¹ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาชญา มาตรา 39 บัญญัติว่า

"สิทธินำค้ำอาชญาภา"คือ ย่อมระงับไปดังต่อไปนี้

- (1)
- (2)
- (3)
- (4)
- (5)
- (6) เมื่อคดีขาดอายุความ
- (7) เมื่อมีกฎหมายยกเว้นโทษ"

² จักตั้ง คิงส์ทิม, คำอธิบายประมวลกฎหมายอาชญา ภาค 2 ตอนที่ 2 และภาค 3

ก็ได้เพิ่มเติมเพิ่มเติมครั้งที่ 2, หน้า 2690-อ้างจาก Logoz I no.2 p.136 , Garraud
 I no.2694, Manual of German Law I no.127 p.116.

3.9.3 ผู้กระทำความผิดหลักได้รับยกเว้นโทษ ตามกฎหมายช่วยเหตุส่วนตัว

เหตุส่วนตัวที่จะทำให้ผู้กระทำความผิดได้รับยกเว้นโทษ ตามกฎหมายได้มีหลายกรณี อาทิเช่น ความวิกลจริต เป็นสามี ภรรยา บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่หรือน้อง ของเจ้านองทรัพย์ หรือความอ่อนอายุ

เรื่องคนวิกลจริตนี้กฎหมายไทยโบราณได้กำหนดไว้ในกฎหมายเก่า พระไอยการลักษณะวิจาทกาทักัน บทที่สี่ห้า¹ และหลักนี้ก็ได้สืบทอดมาในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 กวัญ ในกฎหมายต่างประเทศส่วนใหญ่ ก็ยกเว้นโทษแก่คนวิกลจริตเช่นเดียวกัน สำหรับกฎหมายไทยปัจจุบันมีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 65² ยกเว้นไม่ลงโทษแก่ผู้กระทำความผิดที่เป็นคนวิกลจริต แต่การกระทำนั้นยังเห็นความผิดอยู่ ทรัพย์ที่ผู้ใดช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ซ้อ รับจำนำ หรือรับไว้โดยประการใดจากคนวิกลจริตนั้นจึงยังเป็นของโจรอยู่และผู้ใดที่ช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ซ้อ รับจำนำ หรือรับไว้โดยประการใด

กรณีสามี ภรรยา บุพการี ผู้สืบสันดาน พี่หรือน้อง กระทำความผิดต่อกันนั้น ในกฎหมายเก่าพระไอยการลักษณะวิจาทกาทักัน บทที่ห้า³ กฎหมายลักษณะโจรบทที่ 146⁴

¹ ร.แลงกาตี , กฎหมายตราสามดวง เล่ม 3, หน้า 191.

² ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 65 บัญญัติว่า
"ผู้ใดกระทำความผิดในขณะที่ ไม่สามารถรู้ผิดชอบ หรือไม่สามารถบังคับตนเองได้ เพราะมีจิตบกพร่อง โรคจิตหรือจิตที่ผิดปกติอื่น ผู้นั้นไม่ต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น แต่ตามผู้กระทำความผิดยังสามารถรับผิดชอบอบบาง หรือยังสามารถบังคับตนเองได้บ้าง ผู้นั้นต้องรับโทษสำหรับความผิดนั้น แต่ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้"

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 187.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 289.

กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 54 และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 71¹ บัญญัติไว้อย่างเดียวกันว่าไม่ต้องรับโทษ แต่การกระทำนั้นยังเป็นความผิดอยู่ ทรัพย์ที่ผู้ใดช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซัก รั้งจำนำ หรือรับไว้โดยประการใด จากผู้กระทำความผิดที่เป็นสามีหรือภริยา หรือบุตรหรือผู้สืบสันดาน หรือพี่หรือน้อง รวมมีคามารดาของเจ้าของทรัพย์ จึงยังเป็นของโจรอยู่ และผู้ใดที่ช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ฯลฯ ต้องมีความผิดฐานรับของโจร

สำหรับคนอ่อนอายุ ในกฎหมายเก่า พระไอยการลักษณะวิവാหกาคีกัน บทที่ 10, 11² กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 56³ ในกฎหมายคอมมอนลอว์ ของอังกฤษ ก็ไม่ต้องรับโทษ

¹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 71 บัญญัติว่า

"ความผิดตามบทบัญญัติไว้ในมาตรา 334 ถึงมาตรา 336 วรรคแรก และมาตรา 341 ถึงมาตรา 364 นั้น ถ้าเป็นการกระทำที่สามีกระทำภริยา หรือภริยากระทำสามี ผู้กระทำไม่ต้องรับโทษ

ความผิดทั้งระบุนานี้ ถ้าเป็นการกระทำที่บุตรหรือภรรยาผู้สืบสันดาน ผู้สืบสันดานกระทำต่อผู้พการี หรือพี่ หรือน้องรวมมีคามารดาเดียวกันกระทำต่อกัน แนนกฎหมายมีได้บัญญัติให้เป็นความผิดอันยอมความได้ ก็ได้เป็นความผิดอันยอมความได้ และนอกจากนั้น ศาลจะลงโทษน้อยกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้ สำหรับความผิดนั้นเพียงใดก็ได้"

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 189 - 190.

³ กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 56 บัญญัติว่า "ถ้าเด็กอายุไม่เกิน 7 ขวบ กระทำความผิด ท่านว่ามีแม้มีผู้ผิดชอบ อย่าให้ลงอาญาแก่มันเลย"

เด็กอายุไม่เกิน 7 ขวบ เช่นเดียวกัน¹ และประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 73² บัญญัติไว้
ชัดเจนว่าเด็กนั้นไม่ควรถูกโทษ แต่การกระทำที่ถึงแก่ความผิดอยู่ หรือที่ผู้ใดช่วยซ่อนเร้น
ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซัก รับจำนำ หรือรับไว้โดยประการใด จากเด็กที่อายุไม่
เกิน 7 ปี ผู้กระทำควรมีความผิดนั้นถึงแก่ความผิดอยู่ และผู้ใดที่ช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ฯลฯ
ต้องมีความผิดฐานรับของโจร

กล่าวโดยสรุป แม้จะมีการยกเว้นโทษในความผิดหลักแล้วก็ตาม ผู้ที่ใดที่ช่วยซ่อนเร้น
ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซัก รับจำนำ หรือรับไว้โดยประการใด ซึ่งทรัพย์สินอันได้มา
โดยการกระทำความผิดหลักถึงกล่าว ยังต้องมีความผิดฐานรับของโจร ด้วยเหตุที่กฎหมายเพียง
ยกเว้นโทษในความผิดหลัก เท่านั้นไม่ได้ยกเว้นความผิดทั้งหมดอันจะรวมไปถึงการกระทำนั้นด้วย
ไม่ เมื่อไม่รวมไปถึงการกระทำอันเป็นความผิด ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำที่เป็นความผิดนั้น
ย่อมเป็นของโจรอยู่เสมอ ผู้ที่ช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ฯลฯ จึงต้องมีความผิดฐานรับของโจร
ด้วยนั่นเอง

3.10 ปัญหาการรับของโจรช่วยรับของโจรมีโทษหรือไม่

ความบัญญัติของประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 นี้ จะเห็นได้ว่า การส่งมอบ
และรับมอบโอนการครอบครองต่อกัน ระหว่างผู้กระทำผิดกับผู้รับมอบนั้น อาจจะมีการโอนส่ง
มอบต่อ ๆ กัน ไปหลายคน ถัดกันรับมอบรับโอนการครอบครองต่อ ๆ ไปนั้น รับไว้โดยรู้ว่าเป็น

¹ จิตติ ตั้งสัดภัย, ถ้อยบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 1 ตอนที่ 2 แก้ไขเพิ่มเติม
พิมพ์ครั้งที่ 4, หน้า 792. และไพจิตร บุญพันธ์ุ, "รับของโจร (ตอน 1 - 2)", : 912.

² ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 73 บัญญัติว่า
"เด็กอายุยังไม่เกิน 7 ปี กระทำการอันกฎหมายบัญญัติว่าเป็นความผิด เด็กนั้นไม่ควรถูก
รับโทษ"

ทรัพย์สินซึ่งได้มาจากการกระทำผิดแล้วช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื้อ รับจำนำ หรือรับไว้โดยประการใดซึ่งทรัพย์สินนี้ ผู้ที่ซ่อนเร้นมีความผิดฐานรับของโจร เช่นเดียวกัน แม้จะไม่ได้มีการส่งมอบโอนการครอบครองจากผู้กระทำผิดโดยตรงก็ตาม เช่น มีผู้ร้ายลักไก่เอง ก. ไปจำนวน 4 ตัว จ. ได้รับซื้อไว้จากผู้ร้ายที่ลักไป 3 ตัว แล้ว ข. นำไปขายให้แก่ ก. อีกสองตัว ก. รับซื้อไว้ โดยรู้ว่า เป็นของที่ได้มาจากการกระทำผิดกฎหมาย ดังนี้ ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข. และ ก. มีความผิดฐานรับของโจร¹

หลักวินิจัยตามคำพิพากษาฎีกาดังนี้ ยังคงเป็นหลักวินิจัยที่ตรงกับความหมายของ มาตรา 357 และใช้ได้อยู่ เพราะกฎหมายลักษณะอาชญา ร.ศ. 127 มาตรา 321 กับประมวลกฎหมายอาชญา มาตรา 357 มีลักษณะต้องประกอบอย่างเดียวกัน เว้นแต่ระดับลักษณะความผิดใช้ ชักแจงขึ้นเท่านั้น แต่ก็ยังคงถือหลักว่า เมื่อรับเอาทรัพย์สินไว้เพื่อการอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ระบุไว้ โดยรู้ว่าเป็นทรัพย์สินซึ่งได้มาจากการกระทำผิดกฎหมาย และแล้วลักษณะลักทรัพย์ ฆาต หรืออื่นๆ ที่ระบุไว้แล้วก็เป็นความผิดฐานรับของโจร เช่นเดียวกัน ทั้งกฎหมายเก่าและใหม่มีโทษยุติไว้โดยว่าการรับทรัพย์สินซึ่งได้มาจากการกระทำผิดกฎหมายจะต้องรับและส่งมอบคืนโดยตรงจากผู้กระทำผิด ฉะนั้น การจะไต่ทรัพย์สินนี้เฉพาะอยู่ในความครอบครองของตน จะได้นำหรือรับมอบมาจากใคร เช่น รับมาจากผู้รับของโจรอีกคนหนึ่ง และเพื่อรับมารู้ว่าทรัพย์สินที่รับโอนมาอยู่ในความครอบครองนั้น เป็นทรัพย์สินซึ่งได้มาจากการกระทำผิดกฎหมายตรงตามลักษณะที่ระบุไว้ ก็เห็นว่า เว้นพยานความประสงค์ของมาตรา 357 แล้ว ผู้ใดมีความผิดฐานรับของโจร แม้จะรับไว้ต่อ ๆ กัน ไม่หลายทอดก็มีความผิดฐานรับของโจรได้²

¹ คำพิพากษาฎีกาที่ 1080/2473

² สุบัน พูลหิชน, คำอธิบายเรียงมาตราประมวลกฎหมายอาชญา มาตรา 334 - 398 (ตอน 5) , หน้า 285 - 286.

แม้ผู้รับของโจร รายที่ 2 จะรับทรัพย์สินนั้นมาจากผู้ที่มีความผิดฐานรับของโจรรายแรก ซึ่งทำคดีอื่น ๆ แล้ว ผู้รับของโจรรายที่ 2 นี้ได้รับทรัพย์สินนั้นไปมาจากการกระทำความผิดหลักความผิดที่ระบุไว้ในมาตรา 357 แต่รับทรัพย์สินที่ได้มาจากความผิดฐานรับของโจร โดยผลของมาตรา 357 ซึ่งความผิดฐานรับของโจรมิได้เป็นฐานความผิดหลักในมาตรา 357 มิใช่ผู้ไว้ใจก็ตาม แต่การแปลกฎหมายเรื่องรับของโจรนี้ ต้องพิจารณาค่าเริ่มต้นที่ทำให้ทรัพย์สินเป็นของโจร ว่าได้มาโดยการกระทำ ความผิดลักษณะใดลักษณะหนึ่ง ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 357 แล้วหรือยัง ถ้าเข้าลักษณะดังกล่าว แล้ว แม้จะมีการส่งหรือรับมอบทรัพย์สินไม่ก็ทอด ๆ ก็ความ ทรัพย์สินนั้นย่อมเป็นของโจรตลอดไป ผู้รับ รายต่อ ๆ ไป จึงมีความผิดฐานรับของโจร ซ่อนรับของโจร ซ่อนรับของโจร ... นั้นเอง

ดังนั้น การรับของโจรซ่อนรับของโจร จึงมีโทษเดียวเหตุผลตามที่กล่าวมาแล้ว

3.11 ปัญหาเกี่ยวกับอายุความฟ้องร้องในความผิดฐานรับของโจร

เนื่องจากความผิดฐานรับของโจรเป็นความผิดอาชญาฐานหนึ่งต่างหากจากความผิดหลัก อันอื่นเกี่ยวกับการประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน และจุดสำคัญของมาตรา 357 นั้น มุ่งไปที่ตัวทรัพย์สินที่ได้ มาโดยการกระทำความผิดหลักความผิดที่ระบุไว้ในมาตรา 357 ว่า ผู้ที่ใดช่วยซ่อนเร้น ช่วยวางน่าว ช่วยพาเอาไปเสีย ซื่อ รับจำนำ หรือรับไว้โดยประการใด ซึ่งทรัพย์สินนั้นเป็นของโจร ย่อมมีความผิด ฐานรับของโจร ดังนั้น แม้คดีเดิมที่ได้ทรัพย์สินมาจากอายุความ ถ้าไม่เป็นเหตุให้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน สูญสิ้นไป ก็ยังฟ้องฐานรับของโจรได้¹ และแม้ความผิดอันเป็นเหตุที่ได้ทรัพย์สินนั้นมาจะเป็นความ

¹ จิตติ ตั้งศรัทธา, ทำอธิบายประมวลกฎหมายอาญา ภาค 2 ตอนที่ 2 และภาค 3 แก้ไขเพิ่มเติมพิมพ์ครั้งที่ 2, หน้า 2690. อ้างจาก Logos I no.2 p.136, Garraud VI no.2694 n.631, Manual of German I no.127 p.116

ผิดกันยอมความได้¹ และผู้เสียหายไม่ร้องทุกข์เสียภายในกำหนดเวลาที่กำหนดให้ร้องทุกข์ หรือ ความผิดนั้นผู้เสียหายได้ยอมความเสียแล้ว ก็ยังฟ้องฐานรับของโจรได้² เช่น ก. ยักขอกทรัพย์ ของ จ. ไป ค. ได้รับทรัพย์ของ ก. ไปโดยรู้ว่า ก. ได้ยักขอกทรัพย์นั้นมา แม้ในความผิดฐานยักขอก ข. จะไม่ร้องทุกข์ขอให้เจ้าพนักงานดำเนินคดี แต่ ค. ย่อมมีความผิดฐานรับของโจร

อย่างไรก็ตาม หากมิได้ฟ้องคดีความผิดฐานรับของโจร ทว่ากระทำความผิดฐานรับของโจร ภายในกำหนดอายุความ³ ดังนี้แล้ว ก็ถือว่าหากอายุความฟ้องคดีความผิดฐานรับของโจรได้ ซึ่งความผิดฐานรับของโจรนี้ตามกฎหมายฝรั่งเศสอายุความไม่เริ่มนับจนกว่าผู้รับของโจรจะได้เลิก การครอบครองทรัพย์สินนั้นแล้ว⁴ แต่ตามกฎหมายไทยอายุความเริ่มนับเมื่อเขาช่วยเหลือ ซอนเร้น หรือดำเนินการตามมาตรา 357 ทั้งนี้ ตามนี้

1. กระทำความผิดตามมาตรา 357 วรรคแรก อันมีโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ถ้ามิได้ฟ้องภายใน สิบปี ถือว่าหากอายุความ ฟ้องร้องความผิดฐานรับของโจร

¹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 96 บัญญัติว่า

"ภายในห้าปีนับแต่วันที่ได้ยินฟ้องร้องความผิดอันยอมความได้ ถ้าผู้เสียหายมิได้ร้องทุกข์ภายในสามเดือนนับแต่วันรู้เรื่องความผิด และรู้ตัวผู้กระทำความผิด เป็นอันระงับอายุความ"

² หุยก แสงอุทัย, กฎหมายอาญา ภาค 2 - 3 เล่ม 2 พิมพ์ครั้งที่ 4, หน้า 554.

³ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 95, อ้างแล้ว

⁴ ไพจิตร ปุณฺณพันธ์, "รับของโจร (ตอน 3 - 6) ," 1001, อ้างจาก Pierre BOUZAT - Traité Théorique et Pratique de Droit Pénal, Paris, 1951 p.150 no.168 p.502 no.738 และ Garraud - Traité Théorique et Pratique du Droit Pénal Français Tome VI 1935 p.633 no.2692

2. กระทำความผิดตามมาตรา 357 วรรคสอง กันมีโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสิบปี และปรับถึงแก่หนึ่งพันบาทถึงสองหมื่นบาท ถ้ามีโทษอยู่ในสัปดาห์ ก็ว่าขาดอายุความ เนื่องด้วยความผิดฐานรับของโจร และ

3. กระทำความผิดตามมาตรา 357 วรรคสาม อันมีโทษจำคุกตั้งแต่ห้าถึงสิบห้าปี และปรับถึงแก่หนึ่งหมื่นบาทถึงสามหมื่นบาท ถ้ามีโทษอยู่ในสัปดาห์ ก็ว่าขาดอายุความ เนื่องด้วยความผิดฐานรับของโจรเช่นเดียวกัน

3.12 ปัญหาการกระทำลัทธิขัณฑ์ได้มาโดยการกระทำความผิดตามกฎหมายต่างประเทศ จะเป็นความผิดตามกฎหมายไทยได้หรือไม่

เกี่ยวกับเรื่องนี้ ศาสตราจารย์ ดร.หยุด แสงอุทัย อธิบายว่า ความผิดที่ได้รับทรัพย์สินเข้ามา เช่นลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ฯลฯ นั้น แม้จะได้กระทำนอกราชอาณาจักรก็ไม่เป็นข้อสำคัญ คงถือว่าทรัพย์สินที่ได้มาเป็นทรัพย์สินที่ได้มาจากการลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ฯลฯ ตามความหมายของมาตรา 357 แต่การกระทำนั้นต้องเป็นความผิดฐานลักทรัพย์ ชิงทรัพย์ ฯลฯ ตามประมวลกฎหมายอาญาไทย อย่างไรก็ดี โดยประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้อนุญาตเรื่องนี้ไว้โดยชัดแจ้ง ปัญหาจึงอาจโต้แย้งได้¹

ส่วนอาจารย์ ยิงศักดิ์ กฤษณะจินดา อธิบายว่า ข้อสำคัญในการวินิจฉัยความผิดนี้ก็คือ การได้ทรัพย์สินมานั้นในขั้นแรกต้องผิดแล้ว และไม่จำกัดว่าความผิดที่ได้ทรัพย์สินมานั้นต้องเกิดในประเทศไทย คือแม้ความผิดนั้นจะเกิดขึ้นนอกประเทศก็ได้หรือแม้รับของโจรแล้ว เหล่าที่เข้ามายังประเทศไทยก็อาจมีความผิดได้ ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 8² ซึ่งบัญญัติว่า "ผู้ใดกระทำความผิดนอกอาณาจัก และ

¹ หยุด แสงอุทัย , กฎหมายอาญา ภาค 2 - 3 เล่ม 2 พิมพ์ครั้งที่ 4, หน้า 555.

² ยิงศักดิ์ กฤษณะจินดา, คำพิพากษาศาลฎีกา 2520 - 2521 (บางส่วน), หน้า 75.

(ก) ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนไทย และรัฐบาลแห่งประเทศที่ความผิดได้เกิดใน หรือผู้เสียหายใคร่องขอให้ลงโทษ หรือ

(ข) ผู้กระทำความผิดนั้นเป็นคนต่างด้าว และรัฐบาลไทยหรือคนไทย เป็นผู้เสียหาย และผู้เสียหายใคร่องขอให้ลงโทษ

ถ้าความผิดนั้น เป็นความผิดกึ่งระบุไว้ต่อไปนี้ จะต้องรับโทษภายในราชอาณาจักร

คือ

(1)

อาชญากรรม

(8) ความผิดฐานลักทรัพย์ และฉ้อโกงทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 334 ถึง มาตรา 336

(9) ความผิดฐานกรรโชก รีดเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ตามที่บัญญัติไว้ใน มาตรา 337 ถึงมาตรา 340

(10) ความผิดฐานฉ้อโกง ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 341 ถึงมาตรา 344 มาตรา 346 และมาตรา 347

(11) ความผิดฐานยักยอก ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 352 ถึงมาตรา 354

(12) ความผิดฐานรับของโจร ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 357

(13)"

โดยที่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 มิได้จำกัดว่าความผิดที่ได้กระทำมานั้นต้อง เป็นความผิดตามกฎหมายไทยหรือเกิดขึ้นในประเทศไทยเท่านั้น ซึ่งผู้เขียนวิทยานิพนธ์นี้มีความเป็น พ้องกับท่านศาสตราจารย์ ดร. พยุหะ แสดงอภัย และท่านอาจารย์ ไพจิตร ปุณณพันธ์ ว่ากรณีที่น่าจะลง โทษผู้ที่ได้ช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซื่อ รับจ่านำ หรือรับไว้โดยประการใด ซึ่งทรัพย์อันได้มาโดยการกระทำความผิดตามกฎหมายต่างประเทศได้ ก็ต่อเมื่อทรัพย์นั้นต้องเป็นทรัพย์ ที่ได้มาจากการกระทำความผิดหลักอันมีองค์ประกอบความผิดท่านเอง เดียวกับองค์ประกอบของความผิด ลักษณะต่าง ๆ ตามที่ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 357 กำหนดไว้ และต้องเป็นกรณีตามที่ปรากฏ ในประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 8 อีกด้วย อย่างไรก็ตามในปัจจุบัน ยังไม่ปรากฏว่ามี

กล่าวหาว่าทนายอัยการคัดค้านวางแนวทางเอาไว้ตัวอย่างใด ในชั้นนี้ ผู้เขียนจึงขอเสนอแนวทางดังกล่าวข้างต้นไว้เพื่อประกอบการพิจารณา ร้อยทีในโอกาสต่อไป

3. ~~3.3~~ กรณีทรัพย์สินโอนมาโดยการกระทำความคิด สันสภาวะของโจรโดยผลของกฎหมาย

ดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้นว่า กรณีทรัพย์สินที่เป็นของโจรได้เปลี่ยนแปลงสภาพไปเป็นทรัพย์สินอย่างอื่น (ในหัวข้อ 3.2) หรือได้ถูกแลกเปลี่ยนให้เป็นทรัพย์สินอย่างอื่น (ในหัวข้อ 3.3) หรือกลับคืนสู่เจ้าของผู้ครอบครองทรัพย์สินเดิมหรือตำรวจ (ในหัวข้อ 3.6) เป็นผลให้ทรัพย์สินนั้นพ้นสภาพที่เป็นของโจร

นอกจากนี้ทรัพย์สินที่เป็นของโจร บกมสันสภาวะของโจรไปไว้ในกรณีดังต่อไปนี้

3.14.1 ทรัพย์สินที่เป็นของโจรนี้มิได้ตกเป็นของแผ่นดิน¹

ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1327² ทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำ ความผิดและถูกพนักงานเจ้าหน้าที่ยึดหรือเรียกให้ส่งมาโดยชอบด้วยกฎหมาย และเก็บรักษาไว้ในกรรมของรัฐบาล เช่น ทรัพย์สินที่ถูกลักมา ถูกไล่ลงมา เก็บซ่อน ทรัพย์สินสิ้นทางมาตามนี้ เป็นทรัพย์สินที่ได้ยึดหรือเก็บรักษาไว้โดยชอบพนักงานเจ้าหน้าที่ ซึ่งอาจจะไม่มีการฟ้องคดี หรืออาจจะมีการฟ้องคดี ต่อศาลแล้วก็ได้ แต่ศาลมิได้พิพากษาให้รับหรือได้สั่งให้คืนแก่เจ้าของแล้ว หากแต่เจ้าของมิได้เรียกเอาคืนเสียภายใน 1 ปี นับแต่วันสั่ง หรือวันที่คำพิพากษาถึงที่สุดแล้วแต่กรณี แต่ถ้าไม่ทราบตัวเจ้าของ กฎหมายผ่อนเวลาให้เป็นห้าปี จึงตกเป็นทรัพย์สินของแผ่นดิน³ เมื่อทรัพย์สินที่เป็นของโจร

¹ สมศักดิ์ สิงห์พันธุ์, คำอธิบายกฎหมายอาญา เล่ม 4, หน้า 550.

² ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1327

³ บัญญัติ สุชีวะ, คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยทรัพย์สิน, พิมพ์ครั้งที่

ตกเป็นของแผ่นดินแล้ว ก่อนเริ่มการของโจรไปโดยทันที ทางราชการจะแจกจ่ายให้หน่วยงานใด ใจหรือเก็บรักษาไว้ หน่วยงานนั้น ๆ หรือเจ้าหน้าที่ของทางราชการให้ ทรัพย์สินนั้นก็ยิ่งความ ติตรานรับของโจรแล้วอย่างใด

3.13.2 ทรัพย์สินที่เป็นของโจรตกไปเป็นทรัพย์สินไม่มีเจ้าของ ซึ่งตามกฎหมายกำหนดให้ บุคคลเข้าถึงเอาได้ เช่น ทรัพย์สินที่คนร้ายลักไปและสัตว์นั้นไขนวลไปเป็นอิสระและเจ้าของไม่ คิดความโดยละเว้นหรือเลิกคิดความเสียแล้ว หรือสัตว์เลี้ยงเลี้ยงท้องที่มันทิ้งที่ไปเลย ตามประมวลกฎหมาย แห่งและพาณิชย์ มาตรา 1320 หรือทรัพย์สินเป็นของโจรซึ่งตกไปเป็นทรัพย์สินสูญ และมีผู้เก็บ ใ้โดยปฏิบัติความมาตรา 1323 และ 1325 หรือถ้าเป็นโบราณวัตถุ กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินได้ตก ไปเป็นทรัพย์สินแผ่นดิน ตามมาตรา 1325 วรรคสอง เป็นต้น ของโจรที่มีผู้ได้กรรมสิทธิ์หรือตกไป เป็นของแผ่นดินตามกฎหมายบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว ย่อมถือได้ว่าพ้นจากสภาพที่เป็นของโจร¹ เมื่อ พ้นจากสภาพที่เป็นของโจรแล้ว หากต่อมาผู้ใดได้ช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย ช่วยพาเอาไปเสีย ซ้อรับจำนำ หรือรับไว้โดยประการใด ซึ่งทรัพย์สิน ดังกล่าว แม้ จะรู้ว่าทรัพย์สินนั้น ๆ ได้มาโดยการ กระทำความผิดมาก่อนไม่มีความติตรานรับของโจร เพราะทรัพย์สินนั้นได้พ้นจากสภาพของโจรแล้วนั่นเอง

3.13.3 ทรัพย์สินที่เป็นของโจรนั้นตกไปเป็นของผู้กระทำความผิดเอง เช่น กรณีผู้ กระทำความผิดฐานลักทรัพย์ ใ้เอาทรัพย์สินที่ลักซึ่งมีลักษณะ เป็นสัมภาระไปทำสิ่งใดขึ้นใหม่ และใน การทำสิ่งขึ้นใหม่นั้น ฝ่ายแรงงานเกินกว่าค่าสัมภาระที่ใช้ใหม่มาก เช่น ลักปูนปลาสเตอร์ของผู้ลักมา ปั้นรูปศิลปะ ผู้ที่กระทำผิดฐานลักทรัพย์คงมีความผิดฐานลักทรัพย์อยู่ แต่ในทางแพ่งโดยการปั้นรูป ผู้ ลักทรัพย์ย่อมมีกรรมสิทธิ์ในรูปศิลปะเป็นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1317 วรรค สอง ซึ่งมีบัญญัติว่า "...แต่ถ้าค่าแรงงานเกินกว่าค่าสัมภาระที่ใช้ใหม่มากไซ้ ท่านว่าผู้ทำเป็นเจ้า ของทรัพย์สินที่ทำขึ้น แต่ ึ่งใจค่าสัมภาระ" ผู้ที่ปั้นรูปศิลปะไปทั้ง ๆ ที่รู้ว่าผู้ขายลักปูนปลาสเตอร์มาทำ นั้น หากมีความผิดฐานรับของโจรไม่ เพราะรูปศิลปะไม่ใช่ "ทรัพย์สินที่ได้มาจากการกระทำความผิด"²

¹ สมศักดิ์ สิงห์, คำอธิบายกฎหมายอาญา เล่ม 4, หน้า 551.

² หุค แสงอุทัย, กฎหมายอาญา ภาค 2-3 เล่ม 2 พิมพ์ครั้งที่ 4, หน้า 552 -

553. ที่จริงแล้วผู้เขียนเห็นว่าการลักปูนปลาสเตอร์มาปั้นรูปศิลปะ น่าจะไม่ใช่กรณีลักสัมภาระมาทำ สิ่งใดขึ้นใหม่ เพราะเป็นการแปรสภาพสัมภาระที่เก็บ ซ้อสำคัญอยู่ที่ลักดังกล่าวข้างต้นด้วยว่า หากเอาสัมภาระไปทำสิ่งใดขึ้นใหม่ ไม่เป็นความผิดฐานรับของโจร

3.13.4 ทรัพย์สินที่เป็นของโจรนั้น บุคคลใดกรรมสิทธิ์ไปโดยฉวยความฉวยการครอบครองปรปักษ์

การครอบครองปรปักษ์ (Adverse Possession)¹ เป็นหลักที่แก้ไข้กับเขา
 นาน ตั้งแต่กฎหมายเก่าในสมัยกรุงศรีอยุธยา และกฎหมายตราสามดวง แต่เดิมใช้คำว่า "ครอบครอง
 ปรปักษ์"² เป็นการใดกรรมสิทธิ์โดยฉวยความฉวยการครอบครองปรปักษ์ ย่อมเป็นว่าของกรรมสิทธิ์โดยบริบูรณ์เหนือทรัพย์สินนั้น หลักนี้ยังเป็นหลักที่สืบทอดมา
 อย่างมั่นคงในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1382 ซึ่งบัญญัติว่า "บุคคลใดครอบ
 ครองทรัพย์สินอันของผู้อื่นไว้โดยความสงบ และเปิดเผย กายเจตนาเป็นเจ้าของ... ถ้าเป็นสังหา
 ริมทรัพย์ใดครอบครองติดต่อกันเป็นเวลานานพอสมควร ท่านว่าบุคคลนั้นได้กรรมสิทธิ์" หมายความว่า
 ผู้ที่ครอบครองทรัพย์สิน (สังหาริมทรัพย์) ของผู้อื่นไว้โดยความสงบ และเปิดเผย กายเจตนา
 เป็นเจ้าของ ติดต่อกันเป็นเวลานานพอสมควร ย่อมได้กรรมสิทธิ์เหนือทรัพย์สินนั้นซึ่งเป็นที่
 ธรรมดา

สำหรับกรณีทรัพย์สินเป็นทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดทางอาญา เช่น ลัก
 ทรัพย์ ชิงทรัพย์ ฆังทรัพย์ ปล้นทรัพย์ เป็นต้น การที่จะครอบครองปรปักษ์จนได้กรรมสิทธิ์
 เหนือทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดนี้ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ในมาตรา 1382 (ถึง
 กล่าวข้างต้น) และมาตรา 1383 ซึ่งบัญญัติว่า "ทรัพย์สินอันได้มาโดยการกระทำความผิดนี้
 ท่านว่าผู้กระทำความผิดหรือผู้รับโอนโดยไม่สุจริต จะได้กรรมสิทธิ์โดยฉวยความ ฉวยการ
 ความฉวยการ หรือพ้นเวลาที่กำหนดในมาตราก่อน ถ้ากำหนดในนัยยาวกว่าท่านว่าให้ไว้กำหนดนั้น"
 คือ ต้องครอบครองทรัพย์สินที่เป็นของโจรนั้นโดยสงบและเปิดเผย กายเจตนาเป็นเจ้าของ ติดต่อกัน
 จนพ้นเวลา 5 ปี และหรือพ้นเวลาที่กำหนดในอาญาฟ้องคดีอาญา สุดแต่ที่กำหนดอายุ
 ความฟ้องยาวกว่าก็มี 2 กรณี คือ กรณีแรก ผู้ที่ได้ทรัพย์สินมาโดยการกระทำความผิดทางอาญา

¹ เสียมี่ ปรารภ, กฎหมายลักษณะทรัพย์สิน (พระนคร : สำนักพิมพ์นิติ, 2497),
 หน้า 677.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 631.

ใดก็ตาม เมื่อได้ทรัพย์สินมาแล้ว ไก่ครอบครองทรัพย์สินนี้โดยสงบและเปิดเผย ด้วยเจตนาเป็นของตนเอง ตีตกกันจนพ้นกำหนดอายุความอาญา (ซึ่งยาวกว่าในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1382) ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 95 สำหรับความผิดที่ไต่ทรัพย์สินนั้นมา สรุปได้ว่ากำหนดอายุความนี้จะยาวกว่ากัน¹ ผู้ที่ข่มขู่ไต่กรรมสิทธิ์เหนือทรัพย์สินนั้นโดยบริบูรณ์ และทำให้ของโจรนั้นสิ้นสภาพของโจรไปถาวร อีกกรณีหนึ่ง ทรัพย์สินที่ได้มาโดยการกระทำความผิดตกมาอยู่ในความครอบครองของผู้ใดก็ตาม ซึ่งมีใช้เจ้าของทรัพย์สินนั้น ก็จะทำให้ผู้นั้นมีความผิดฐานรับของโจร ถ้าผู้นั้นไต่ครอบครองทรัพย์สินนั้นโดยสงบและเปิดเผยด้วยเจตนาเป็นของตนเอง ตีตกกันจนพ้นกำหนดอายุความทางอาญา (ซึ่งยาวกว่าในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1382) ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 95 สำหรับความผิดฐานรับของโจร คือต้องพ้นระยะเวลา 10 ปีหรือ 15 ปี² แล้วแต่กรณี ผู้ที่ข่มขู่ไต่กรรมสิทธิ์เหนือทรัพย์สินนั้นโดยบริบูรณ์ และทำให้ของโจรนั้นสิ้นสภาพของโจรไปถาวรเช่นเดียวกัน

3.14 ปัญหาความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคลต่อความผิดฐานรับของโจร

นิติบุคคล (Juristic person) เป็นบุคคลประเภทหนึ่งเกิดขึ้นเพราะอาศัยอำนาจแห่งบทบัญญัติของกฎหมาย และกฎหมายได้รับรองสถานะของนิติบุคคลให้มีสิทธิและหน้าที่ต่าง ๆ ตามบทบัญญัติทั้งในวง แห่งกฎหมายภายในขอบแห่งวิญญูที่ประสงค์ของข้อบังคับ หรือตราสารจัดตั้ง³ นิติบุคคลย่อมมีสิทธิและหน้าที่เช่นเดียวกับคนธรรมดา เว้นแต่สิทธิและหน้าที่ซึ่งว่าโดย

¹ ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 95 และมาตราต่าง ๆ ในความผิดลักษณะลักทรัพย์ วิ่งราวทรัพย์ กรรโชก รัศเอาทรัพย์ ชิงทรัพย์ ปล้นทรัพย์ ลักโกง ยักยอก หรือเจ้าพนักงานยักยอกทรัพย์

² ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 95 และมาตรา 357.

³ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 68 และ 69.

สภาฯจะมีเพียงเป็นไต่เฉพาะแก่บุคคลธรรมดาเท่านั้น แต่มีบุคคลไม่สามารถแสดงเจตนาหรือ
 กวาทประสงค์ด้วยตนเองได้ กฎหมายจึงกำหนดให้ความประสงค์ของนิติบุคคลนั้น แสดงปรากฏ
 จากผู้แทนทั้งหลายของนิติบุคคลนั้น¹

ในส่วนที่เกี่ยวกับความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคล (Criminal Responsibility
 of Legal person)² นั้น นิติบุคคลที่เกี่ยวของกับโดยเนิ่นนานที่สุดคือห้างหุ้นส่วนจำกัดและบริษัท
 จำกัด นั่นเอง ซึ่งเป็นนิติบุคคลที่จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมายเอกชน นิติบุคคลประเภทนี้มีวัตถุประสงค์ประสงค์
 ทางการค้าและมุ่งแสวงหากำไร อันแตกต่างจากนิติบุคคลอื่น ๆ เช่น กระทรวง ทบวง กรม
 ชาติ หรือมูลนิธิ³

ปัญหาว่านิติบุคคลจะต้องรับผิดทางอาญา เพียงใดหรือไม่นั้น แต่เดิมนักนิติศาสตร์ มี
 ความเห็นแตกต่างกันเป็น 2 ฝ่าย ฝ่ายหนึ่งเห็นว่า ควรต้องรับผิด อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่า ไม่ควร
 ต้องรับผิด⁴ สำหรับกฎหมายอังกฤษนั้นแต่เดิมมาถือว่านิติบุคคลไม่ต้องรับผิดทางอาญา หากนี้
 การกระทำความผิดอาญา โดยเจ้าหน้าที่หรือพนักงานของนิติบุคคล ผู้ซึ่งกระทำไปคาบกำบังมอง

¹ กฎประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 70 และมาตรา 75

² ผู้สนใจรายละเอียดโปรดดู ประสัทธิ โสภโกลล, "ความรับผิดทางอาญาของนิติ
 บุคคล," วารสารกฎหมาย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 3 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2520) :
 125 - 147 และ บัญญัติ สุวัระ, "ความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคล," บทคัดยัม 33
 (2519) : 1 - 6.

³ ประสัทธิ โสภโกลล, "ความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคล," วารสารกฎหมาย
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 3 (พฤษภาคม - สิงหาคม 2520) : 128.

⁴ บัญญัติ สุวัระ, "ความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคล," บทคัดยัม 33 (2519)
 : 1.

นิติบุคคล เฉพาะเจ้าหน้าที่หรือองคาพยพกระทำเท่านั้นที่อาจทำผิด นิติบุคคลหากต้องรับผิดด้วยไม่ว่า
 ทั้งนี้ เนื่องจากเหตุผลที่ว่า ทฎีอาญา วิชาเดิมจะต้องปรากฏตัวของเจ้าศาละให้รู้ขึ้นมาแต่เข้าใจ
 ต่อมาก็มียุคผลสืบสนทนหาความเห็นที่ถือว่า นิติบุคคลไม่มีตัวตน (no body) ไม่มีเจตนา
 (no intent) ฉะนั้น จึงจะมีเจตนาทำผิดอาญา (Criminal intent) ไม่ได้ หรือ
 หากจะอ้างว่ามีเจตนาได้โดยตัวเอาเจตนาของผู้นั้นเองมาให้บุคคลเห็นเจตนาของนิติบุคคล เจตนา
 เช่นว่านี้ ก็จะต้องอยู่ในขอบเขตที่ประสงค์ของนิติบุคคลอย่างแนบแน่น และยังมีเหตุผลสนับสนุน
 ต่อไปอีกว่า นิติบุคคลไม่มีตัวตน ฉะนั้น จะตกลงโทษได้อย่างไร ส่วนกฎหมายฝรั่งเศสก็ถือว่า
 นิติบุคคลไม่อาจทำผิดและรับโทษทางอาญาได้ เว้นแต่ในกรณีที่กฎหมายบัญญัติโทษไว้แก่บุคคลหรือโดย
 ปรีชาว่าให้นิติบุคคลรับผิดทางอาญาในความผิดนั้น ๆ ซึ่งก็มีในนิติศาสตร์ฝรั่งเศส ส่วนมากกลับ
 เห็นไปในทางตรงกันข้าม โดยให้ความผิดจากทฎีอาญาของบุคคลธรรมดาที่ประกอบกันเป็นนิติบุคคลมี
 สภาพเป็นบุคคลที่แท้จริง ต่างหากจากบุคคลธรรมดาที่ประกอบกันเป็นนิติบุคคลนั้น และ
 สามารถมีเจตนาเป็นอิสระจากเจตนาของบุคคลธรรมดาซึ่งเป็นสมาชิก (ผู้แทน) ของนิติบุคคล
 นั้นด้วย ฉะนั้น นิติบุคคลจึงสามารถทำผิดและรับโทษได้² เป็นต้นเมืองเจริญขึ้น และนิติบุคคล
 ได้เข้าดำเนินกิจการค้าและธุรกิจการพาณิชย์มากขึ้น นักนิติศาสตร์ส่วนใหญ่ในหลาย ๆ ประเทศ
 จึงมีความเห็นว่า หากยังคงให้นิติบุคคลไม่อาจรับผิดทางอาญาแล้ว จะเป็นการเสียหาย ต่อบ้าน
 เมืองและประชาชนเป็นล้นหลาม จึงได้เปลี่ยนความผิดและเป็นฝ่ายยอมรับกันจนเกือบจะกลายเป็น
 หลักสาบควา นิติบุคคลอาจต้องรับผิดทางอาญา สำหรับการกระทำหรือการกระทำของ

¹ เรื่องเดียวกัน.

² ประสิทธิ์ ไชวีไลกุล, "ความรับผิดทางอาญาของนิติบุคคล," : 133.

แพนเซีย โกลด์กระพำเหนียนิตินุกอลนั้น ¹

สำหรับกฎหมายไทย ในเรื่องนี้ให้หลักคล้ายกับกฎหมายฝรั่งเศส ² แก่กฎหมายไทย
 ประมวลกฎหมายอาญาไม่ได้บัญญัติเรื่องการแสวงเจตนาทางอาญาของมีนุกอลไว้เป็นการเฉพาะ
 จึงต้องยึดตามมาตรา 59 ซึ่งแก้ไขบททั่วไป ทั้งนี้ ความเห็นของนักนิติศาสตร์ไทยและศาลฎีกาได้
 วินิจฉัยและวางหลักอันเป็นที่ยอมรับกันไว้ในคำพิพากษาฎีกาที่ 787 - 788/2506 (ประจักษ์ใหญ่)
 ว่า เจตนาของมีนุกอลประกอบด้วยสององค์ประกอบของมีนุกอล เช่นผู้แทนของนิติบุคคลแห่งเจตนา
 ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ของผู้แทนในทางการ สองการกระทำเป็นการทางวัตถุประสงค์ของมีนุกอล
 เจตนาที่ผู้แทนนิติบุคคล และต้องถือว่าเป็นเจตนาของมีนุกอลนั่นเอง จะเห็น นิตินุกอลจึงหา
 มีเจตนาอันเป็นองค์ประกอบความผิดในทางอาญา และกระทำความผิดซึ่งผู้กระทำต้องไม่เจตนา
 รวมทั้งต้องรับโทษทางอาญาเท่าที่ลักษณะแห่งโทษเป็นของนิติบุคคลได้ เช่น ลงโทษปรับ
 ทรัพย์ หรือสั่งให้เลิกกิจการ หรือเช็ดถอนนิติบุคคลก็ได้ (คำพิพากษาฎีกาที่ 448/2513
 (ประจักษ์ใหญ่) 503, 1057/2518, 973 และ 97/2518) ซึ่งต้องพิจารณาตามลักษณะความผิด
 พฤติการณ์แห่งการกระทำความผิดและอำนาจหน้าที่ของผู้แทนนิติบุคคล ประกอบกับวัตถุประสงค์ของนิติ
 บุคคลเป็นราย ๆ ไป ³ นอกจากนี้ยังปรากฏหมายพิเศษบัญญัติไว้ในนิตินุกอลรองรับนิติบุคคลกระทำความ
 โทษไม่มีเจตนา ⁴ แก่การกระทำความผิดอันมีโทษกระทำได้ในกิจการที่อยู่ในขอบวัตถุประสงค์

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 129. อ้างจาก Wayne R. Lafave & Austin W. Scott, Jr., Criminal Law (Minnesota : West Publishing Co., 1972), p. 228.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 133.

³ เรื่องเดียวกัน.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 145.

ของนิติบุคคลแล้ว แม้มูลแทนของนิติบุคคลกระทำไป ก็หาทำให้นิติบุคคลนั้นต้องรับผิดชอบไม่
 มูลแทนของนิติบุคคลเท่านั้น ต้องรับผิดชอบทางอาญาเป็นส่วนตัว (เทียบเคียงคำพิพากษาศาลฎีกาที่
 1050/2504)

อย่างไรก็ตาม ในกรณีพินิติบุคคลกระทำการในลักษณะช่วยซ่อนเร้น ช่วยจำหน่าย
 ช่วยพาเอาไปเสีย ซ้อ รับจำนำ หรือรับไว้โดยประการใด ซึ่งทรัพย์สินนั้นรู้ว่าเป็นของ
 กระทำผิดโดยนิติบุคคลนั้นเองก็มีวัตถุประสงค์ในการรับไว้ ซึ่งทรัพย์สินโดยปกติของ
 ราคาย่อมแล้ว เช่น นิติบุคคลที่มีวัตถุประสงค์ค้าของเก่า แม้การรับของโจรจะไม่ใช้วัตถุประสงค์
 วัตถุประสงค์ของนิติบุคคลก็ตาม ดังที่ ย่อมถือว่าเป็นการกระทำในขอบวัตถุประสงค์ของนิติบุคคล
 แล้ว นิติบุคคลนั้นย่อมต้องรับผิดชอบในความผิดฐานรับของโจรได้ โดยการแสดงเจตนาซึ่งแสดง
 อยู่นั้นมูลแทนของนิติบุคคลนั้น ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 787 - 788/2506 ดังกล่าว
 ข้างต้น

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 ภาควิชาสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
 1 บัญญัติ สุวัระ , "ความรับผิดชอบทางอาญาของนิติบุคคล," : 4.